IPR

Driemaandelijks tijdschrift
Afgiftekantoor: Antwerpen X. ISSN 1013-2031
Jarkolekto 56 - trimonata
2026/1

INTERNACIA PEDAGOGIA REVUO

Redakta komitato:
József Németh (red.)
Mireille Grosjean
Luigia Oberrauch Madella
Ahmad Reza Mamduhi

Kunlaborantoj de la aktuala numero:
Shirin Ahmadnia
A. A. Alves Filho
Ekaterina V. Bebenina
Maximiliano Garcia
Mireille Grosjean
Ilona Koutny
Aranka Laslo
Alessandra Madella
Luigia Madella
Ahmad Reza Mamduhi
Aimé-Patrick Manirakiza
Jozefo Németh
Josip Pleadin
Renée Triolle

ilei

Rob Moerbeek (1936-2026)

Organo de Internacia Ligo de Esperantistaj Instruistoj

ENHAVO

Enkonduko (Alessandra MADELLA) 3
Shirin AHMADNIA: *La Rolo de Eo en Fortigo de Tutmonda Paco kaj Empatio* 4
Ekaterina V. BEBENINA: *Paderborna eksperimento kaj ĝia teorio […](II.)* 8
Rememoro pri R. Moerbeek (MAMDUHI, GROSJEAN, L.MADELLA, NÉMETH) 15
La 59-a Kongreso de ILEI ĉe Zaozhuang-a Universitato (Alessandra MADELLA) 19
Ilona KOUTNY: *Prelegvojaĝo en Ĉinio* 21
Intelektaj ecoj de la oratoro (Ivo LAPENNA, Mireille GROSJEAN) 23
Esperanto ĉe UNESKO en Samarkando (M. GARCIA, A. MADELLA) 25
Renée TRIOLLE: *La magia vorto* 29
Socia Engaĝiĝo: Bazo de Demokratio […] (Mireille GROSJEAN) 30
El la landoj kaj sekcioj (BR, CN, CD, HR, RS) 31
Ŝanĝo de paĝonombro de IPR en 2026 (Ahmad MAMDUHI) 35
Informoj pri ILEI kaj IPR 36
Adresaro de sekcioj, reprezentantoj kaj kontaktpersonoj de ILEI 38

ESTRARO DE LA LIGO

Prezidanto: Ahmad Reza MAMDUHI, Nr. 9, K. Iraj, Kh. Dowlatshad Gharbi, Kh. Farid-Afshar, Kh.Vahid Dastgerdi, Tehran-1916613514, Irano. Tel. +98 9122115419 (Telegram, WhatsApp). <*mamduhi@gmail.com*>. Universitata agado, ekstera komunikado kaj varbado, observanto kaj komitatano A ĉe UEA.

Sekretario: Elena NADIKOVA, ul. Kadikova, 24-41, RU-428037 Ĉeboksari, Rusio, Tel. +7 919-670-25-34. <*lena_espero@mail.ru*>. Lerneja agado.

Estrarano pri financoj: Karine ARAKELJAN, 33 Khandjian Str., Apt. 4, AM-0010 Erevan, Armenio. *ilei.kasisto@gmail.com* (financoj). Tel.+374 55 279906 (Viber, WhatsApp), <*karinko_arm@mail.ru*>. Ekzamenoj.

Vic-prezidanto: Alessandra MADELLA, via Prampolini 8, IT-43122 Parma, Italio. Tel. +39 0521 785582, <*a.madella@tiscali.it*>. Lerneja, universitata, scienca, landa kaj regiona agadoj (Orienta Azio), ekstera komunikado kaj varbado.

Estrarano pri kongresoj: Laura BRAZZABENI, Via Montanara Sud 91a IT-46010 Campitello (Mantova) Italio. <*laura.brazzabeni@gmail.com*>. Tel. +39 3286461063 (WhatsApp). Lerneja agado.

Estrarano: Marija JERKOVIĆ, Ul. Bočačka 25, HR-10000 Zagreb, Kroatio. Tel. +385 981771741. <*mjerkovic@net.hr*>. Lerneja kaj landa agadoj.

Estrarano: Fernando PITA, R. S. Francisco Xavier, 681, bl E, ap 201, Maracanã - cep: 20550-011, Rio-de-Ĵanejro, Brazilo. <*magisterpita@gmail.com*>. Tel. +55 21 98863-3854 (Telegram, WhatsApp). IPR, universitata kaj scienca agadoj.

Estrarano: Radojica PETROVIĆ, Bul. oslobodjenja 36/14, RS-32000 Čačak, Serbio. <*radojica.petrovic.rs@gmail.com*>. Tel. +381 64 8525321 (Viber, WhatsApp, Telegram). Eduk-projektoj, universitata agado, instrukapabligado.

Estrarano: Aimé-Patrick MANIRAKIZA, Buhomba 7 Nr 39, Maramvya, Bujumbura, Burundo, Tel. +25779813485 (Whatsapp, Telegramo), <*apmanirakiza@gmail.com*>. Agado pri Afriko, observanto ĉe TEJO.

Scienca Komitato

***Prezidanto*: Humphrey Tonkin**, Usono, University of Hartford
***Membroj*:**
Duncan Charters, Usono, Principia College, Elsah; AdE[1]
Probal Dasgupta, Barato, emerita profesoro de LRU, Indian Statistical Institute, Kolkata; AdE[1]
Aloyzas Gudavičius, Litovio, Šiaulių universitetas
Boris Kolker, Usono; AdE[1]
Ilona Koutny, Pollando/Hungario, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
Stefan MacGill, Nov-Zelando/ Hungario
Aleksandr Melnikov, Rusio, Академия Сельскохозяйственного Машиностроения, AdE[1]
Radojica Petrović, Serbio, Univerzitet u Kragujevcu
Balázs Wacha, Hungario, MTA Nyelvtudományi Intézet

[1] AdE – Akademio de Esperanto

Titolpaĝe:

Forpasis Rob Moerbeek, la sekciestro de ILEI en Nederlando, kiu estis redakciano de IPR en la lastaj 20 jaroj.

La rememorojn vortojn de liaj kunredakcianoj legu sur p. 15-19.

Enkonduko

Karaj legantoj,

hodiaŭ mi skribas al vi anstataŭ nia kara Prezidanto, Ahmad Reza Mamduhi, pro la maleblo kontakti lin interrete en la nuntempa situacio de Irano. Danke al la redaktoro Jozefo Nemeth, ni tamen strebis pretigi interesan numeron, kiu iras de la sciencaj esploroj pri metalingvistiko de Ekaterina V. Bebenina al raporto pri la Ĝenerala Konferenco de UNESKO en Samarkando kaj al la unuaj informoj pri la ILEI-Kongreso 2026 ĉe Zaozhuang-a Universitato en Ĉinio.

Malfermas la revuon traduko de artikolo pri la valoroj de Esperanto fare de Shirin Ahmadnia, la unua ina prezidanto de la Irana Sociologia Asocio. Ĝi aperis en perslingva komunikilo, sed ĝi pensigas nin pri nia rolo kiel pioniroj por lingva justeco kaj egalrajtaj intergentaj rilatoj, al kiu aludas ankaŭ Mireille Grosjean en sia artikolo pri Hector Hodler.

Ĝuste en momentoj de monda krizo gravas rememori la pacemajn idealojn de Eo, al kiuj brile, modeste kaj fidele dediĉis sian tutan vivon Rob Moerbeck. La kovrilpaĝo estas dediĉita al nia amata sekciestro de Nederlando, kiu longe servis kiel la lasta, plej akurata provleganto de IPR. Li certe meritas la plej sunan lokon en la revuo, pri kiu li tiom longe kaj kapable zorgis.

Nome de la Estraro, mi bondeziras feliĉan kaj fruktodonan Novan Jaron 2026 al niaj membroj, precipe se en malfacilaj situacioj.

Alessandra MADELLA,
vicprezidanto de ILEI

La Rolo de Esperanto en Fortigo de Tutmonda Paco kaj Empatio

de Shirin AHMADNIA, Sociologo

Enkonduka noto de la redakcio

La ĉi-suba teksto estas la kompleta Esperanta traduko de artikolo verkita de d-ino Ŝirin Ahmadnia, vaste konata sociologo el Irano, kiu lastatempe elektiĝis kiel la unua virina prezidanto de la Irana Sociologia Asocio. Ŝi verkis la artikolon post la Esperanto-Tago (Zamenhofa Tago), kiu okazis la 15-an de decembro 2025 en la Arasbaran-Kulturdomo en Tehrano, Irano. La evento estis dediĉita al la memoro kaj heredaĵo de L. L. Zamenhof kaj celis prezenti Esperanton ankaŭ al la ekstera publiko kiel lingvon de dialogo, egaleco kaj paco.

La artikolo aperis origine en la persa lingvo sub la titolo *La rolo de Esperanto en fortigo de tutmonda paco kaj empatio*, en la irana matena tagĵurnalo *Ŝarq* (Oriento, 22-a jaro, numero 5289, 24 dec. 2025, paĝo 12). La fakto, ke teksto pri Esperanto kaj ĝiaj pacemaj kaj homismaj valoroj estis publikigita en unu el la plej konataj tag-ĵurnaloj de Irano, meritas apartan atenton kaj dokumentadon.

La enhavo de la artikolo esence baziĝas sur la prelego, kiun d-ino Ahmadnia prezentis dum la menciita evento. El la perspektivo de sociologo, kiu konas Esperanton ekde adoleskeco kaj spertis ĝin en internaciaj kontaktoj, ŝi analizas la rolon de lingva justeco, komunika egaleco kaj empatio en la konstruado de daŭripova paco. Ŝi montras, kiel Esperanto – kiel neŭtrala kaj ne-nacie posedata lingvo – povas kontribui al la reduktado de lingvaj malegalecoj, miskomprenoj kaj simbolaj formoj de diskriminacio, kiuj ofte kuŝas ĉe la radikoj de konfliktoj en la nuna mondo.

Ĉar la ĉefa temo de la artikolo estas la rolo de Esperanto por monda paco, kaj ĉar la mondo hodiaŭ, pli ol iam ajn, bezonas tian mesaĝon de kompreno, justeco kaj empatio, IPR decidis publikigi la kompletan tekston de ĉi tiu artikolo en Esperanto. Per tio la revuo celas ne nur informi, sed ankaŭ instigi al aktiva disvastigo de ĉi tiuj ideoj.

La redakcio de IPR aparte instigas siajn legantojn, laŭeble, traduki la tekston el Esperanto en siajn etnajn lingvojn kaj diskonigi ĝin en diversaj grupoj, kanaloj, retejoj kaj periodaĵoj. Tia plua disvastigo estas plene

rajtigita, kondiĉe ke estu menciitaj la fontoj – nome la irana tagĵurnalo *Ŝarq* kaj la revuo IPR – kaj ke Esperanto estu indikita kiel la pontlingvo por la tradukoj.

Ni esprimas nian sinceran dankon al d-ino Ŝirin Ahmadnia pro ŝia permeso publikigi ĉi tiun tradukon kaj pro ŝia valora kontribuo al la diskurso pri Esperanto kiel edukada ilo por interkultura dialogo kaj paca kunvivado.

Jen la kompleta teksto [1] de artikolo de d-ino Ŝirin Ahmadnia en iranatagĵurnalo Ŝarg (Oriento), 24 dec 2025, 22-a jaro, numero 5289:

La Rolo de Esperanto en Fortigo de Tutmonda Paco kaj Empatio **Shirin AHMADNIA** **Sociologo**	

El la perspektivo de sociologo, kiu konas la planitan kaj internacian lingvon Esperanto ekde adoleskeco kaj havas sperton en verkado, verkado de poezio kaj diversaj internaciaj komunikadoj uzante ĉi tiun lingvon, kaj okaze de kongreso pri Esperanto ĉe la Kultura Centro Arasbaran, mi ŝatus skribi pri temo, kiu profunde portas unu el la plej fundamentaj mekanismoj por krei pacon en la nuntempa mondo: la rolo de la internacia lingvo Esperanto en la vastigado de la strebado al justeco, eliminado de diskriminacio, empatio kaj reduktado de miskompreno inter civitanoj de socioj.

Ni delonge scias, ke lingvo estas ne nur komunikilo, sed ankaŭ konstruilo de identeco, signifo kaj sociaj rilatoj. Multaj tutmondaj krizoj, etnaj konfliktoj kaj eĉ diplomatiaj miskomprenoj havas siajn radikojn en la manko de komuna lingvo, aŭ en lingva malegaleco.

El la perspektivo de la lingva sociologio, kiam nacia aŭ potenca lingvo estas trudita kiel rimedo de internacia komunikado, ĉiam kreiĝas simbola kaj struktura malekvilibro. Parolantoj de tiu lingvo estas pretervole metitaj en pozicion de potenco kaj aliaj lingvoj en pozicion de malavantaĝo. Ĉi tiu

[1] *Tradukita per gugla tradukilo el la persa originalo.*

diferenco povas konduki al sentoj de diskriminacio, kultura malegaleco kaj komunika maljusteco.

Dume, Eo ofertas malsaman sperton; tiu, kiu devenas de egaleca ideo.

Esperanto: Rompanta Lingvan Malegalecon

Esperanto estis kreita ne kiel ilo por la dominado de unu nacio super alia, sed kiel neŭtrala lingvo, kreaĵo de homa kunlaboro. D-ro Zamenhof, la fondinto de Esperanto, profunde komprenante, ke etnaj kaj lingvaj streĉiĝoj povas transformiĝi en profunde enradikiĝintajn malamikecojn, proponis ke la lingvo ludu rolon en tri fundamentaj areoj:

1. Komunika egaleco inter homoj

En Esperanto, neniu „posedas" la lingvon. Ĉi tiu trajto malhelpas homojn senti sin neegalaj en la momento, kiam ili eniras konversacion. El sociologia perspektivo, ĉi tio helpas krei horizontan interagadon, tio estas, rilatojn, en kiuj potenco estas pli egale distribuita.

2. Redukti kulturajn miskomprenojn

Pli simpla, pli klara lingvo kun senesceptaj reguloj pavimas la vojon por pli preciza komunikado. En mondo, kie malkonsentoj ofte baziĝas sur miskomprenoj, tia klareco povas ludi signifan rolon en reduktado de streĉiĝo.

3. Fortigi transnacian kolektivan identecon

Esperanto kreis kulturan komunumon, socion, en kiu homoj estas kunigitaj ne per nacieco, sed per komunaj homaj valoroj.

Lingvo kaj Paco: Kiel egala komunikado kondukas al empatio?

El sociologia perspektivo, paco ne estas nur la foresto de milito; ĝi estas la ekzisto de stabilaj, komprenemaj kaj justaj sociaj rilatoj. Unu el la ĉefaj radikoj de empatio estas la kapablo aŭskulti la spertojn de aliaj sen juĝado aŭ supereco.

Esperanto helpas krei tiajn spacojn per pluraj mekanismoj:

1. Rompi simbolajn limojn

Kiam du homoj el du malsamaj landoj povas interagi sur egala nivelo, la sociaj kaj mensaj limoj inter ili malfortiĝas. Esperanto provizis ĉi tiun sperton por miloj da homoj.

2. Krei komunan kulturan sperton

Aranĝoj kiel la Universala Kongreso de Esperanto aŭ la vastaj retoj de gastigado kaj vojaĝoj en la Esperanta komunumo kondukas homojn al pozitiva, ne-dominanta kultura kontakto. Ĉi tiu speco de kontakto, male al kontakto miksita kun malegaleco, kondukas al pliigita socia fido kaj redukto de stereotipoj.

3. Fortigi solidarecon per libervola lernado

Homoj, kiuj lernas Esperanton, ofte eniras ĉi tiun kampon kun moralaj kaj pacamaj motivoj. Ĉi tiu komuna valoro helpas krei ligantan socian kapitalon inter ili, specon de kapitalo, kiu estas esenca por daŭripova paco.

Kial ni bezonas tian lingvon hodiaŭ pli ol iam ajn?

La mondo hodiaŭ alfrontas kompleksajn defiojn:

Kreskanta enmigrado, la kreskado de ekstrema naciismo, la disvastiĝo de ciberspaco, kiu, sen multkultura legopovo, instigas miskomprenojn, kaj la formado de socio, en kiu translingva kaj translima komunikado estas esenca.

En tia situacio, Eo povas ludi efikan rolon kiel eduka kaj kultura ilo:

- Instruado de Eo en lernejoj povas helpi fortigi pac-orientitajn sintenojn.
- Ĝia disvastiĝo en plurlingvaj socioj povas redukti la streĉiĝojn kaŭzitajn de lingva supereco.
- Ĝia uzo en civitanaj asocioj kaj interkultura dialogo povas plifortigi socian kunlaboron.

Fine, kiel sociologo, mi kredas, ke daŭripova paco ne eblas sen komunika justeco.

Mondo, en kiu iuj nacioj ĝuas lingvan potencon kaj aliaj estas devigitaj adopti alian lingvon por esti vidataj, estas mondo moviĝanta al simbolaj kaj finfine realaj konfliktoj.

Esperanto invitas nin al estonteco, en kiu:

- homaj rilatoj baziĝas sur egaleco,
- kulturoj interagas sen timo aŭ sentoj de malsupereco,
- kaj tutmondaj civitanoj povas vidi sin kiel membroj de sama homa komunumo.

Kvankam Esperanto ne estas la sola vojo, ĝi estas grava simbolo de la homa volo malfermi la pordojn de paco per lingvo; vojo, kiu povas ŝajni simpla, sed ĝi estas la plej fundamenta ilo por konstrui pli sekuran, pli afablan kaj pli justan mondon.

Paderborna eksperimento kaj ĝia teorio kiel mankanta elemento por didaktiko de informacia epoko (II.)

de Ekaterina V. BEBENINA

Profesoro de Rusia Akademio pri Edukado, doktoro habilitita pri pedagogiaj sciencoj

La unua artikolo de la serio (en IPR 2025/4) montris la propedeŭtikan efikon de Esperanto kaj klarigis ĝiajn empiriajn kaj teoriajn fundamentojn. La efiko estis traktata ne kiel aparta pedagogia fakto, sed kiel parto de pli ĝenerala lernoprocezo kaj kiel bazo por transfero inter lernfakoj. Samtempe evidentiĝis la limo de tia priskribo: sen modeligo restas neklare, kiuj mekanismoj subtenas la efikon kaj kiel ĝi funkcias en malsamaj lernkondiĉoj kaj trans diversaj fakoj.

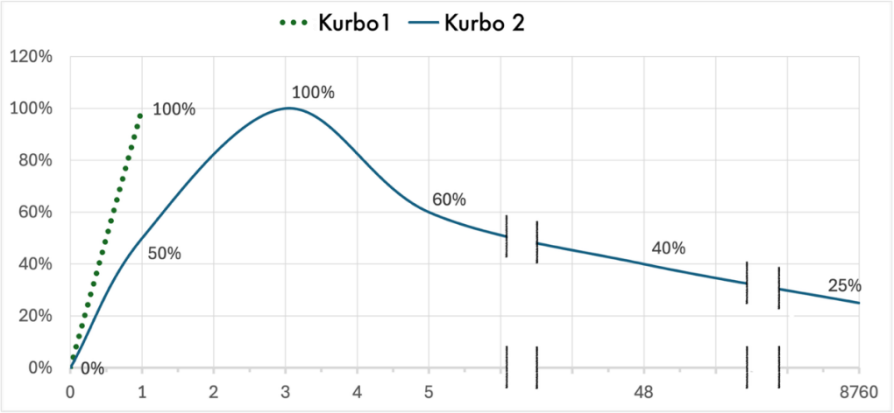
Ĝuste ĉi tiu paŝo estas la temo de la dua artikolo. En ĝi lernado estas konsiderata kiel modeligebla procezo en la kadro de kibernetika pedagogio; estas prezentita ekzemplo de praktika modeligo kun diskuto de la rezultoj, kaj estas traktata la demando pri la taŭgaj niveloj de mezurado por diversaj faktoroj de la lernoprocezo.

La nuna teksto traktas kelkajn el la plej facile klarigeblaj elementoj, kiuj tamen sufiĉas por precizigi la esploran taskon kaj por transiri en la tria, planata artikolo al interfakeco, metafakeco kaj la potencialo de kaŝita transfero, en pli argumentita, nombre kaj teorie subtenita maniero.

Gravas rimarki, ke la modeligo en ĉi tiu artikolo havas probablan karakteron, kiel ĉe preskaŭ ĉiu modeligo de homa agado. Fidinda modeligo de unuopa epizodo aŭ de la agado de unu sola homo estas preskaŭ neebla. Tamen tio ne signifas, ke modeligo estas senutila: ju pli granda estas la nombro de lernantoj, des pli verŝajne la meza lernoprocezo sekvos la modelon.

Lernokurbo kaj la ses kialoj de tiu kurbiĝo

La lernokurbo ilustras tiun aliron. Se homo lernus kiel maŝino — ricevante saman kvanton da informoj (ekzemple da vortoj en Esperanto) dum ĉiu tempounuo sen laceco, forgesado kaj perdo de intereso — la lernado estus rekta linio. En la bildo 1 «Ideala kaj reala lernokurboj» tio respondas al kurbo 1. En la realo homo neniam povas tiel lerni. Frank distingas ses ĉefajn kialojn de tiu kurbiĝo: laceco, forgesado, senutila ripetado de jam konata materialo, malsama malfacileco de la enhavo, perdo de intereso kaj diferencoj inter lernantoj. En la klasĉambra instruado la instruisto devas konstante ekvilibrigi inter tiuj faktoroj, por ke lernantoj atingu proksimume saman nivelon de scioj.

Bildo 1. Ideala kaj reala lernokurboj

Tiel la rekta linio de lernado fariĝas kurbo. En la klasika teorio de H.G. Frank ĉiuj kaŭzoj estis detale analizitaj. Surbaze de esploroj [1,2,3] estis precizigitaj proksimumaj valoroj de la lernoprobableco, de forgesado en mallongdaŭra kaj longdaŭra memoro, kaj de la influo de laceco al la lernado. Tamen, malgraŭ tiuj taksoj, unuigita lernokurbo en tiu teorio ne estis konstruita.

Unuigita lernokurbo

Ĉi tiu publikigo estas la unua prezento de la rezultoj de tia modeligo. Kvankam la konstruo de unuigita lernokurbo estis realigita de la aŭtoro jam en 2001, la rezultoj ne estis publikigitaj pro la klopodo trovi solvon, kiu ebligus al la leganto reprodukti la kalkulojn sen kono de supera matematiko.

Tia solvo ĝis nun ne aperis: la modelo ankoraŭ baziĝas sur diferenciala kalkulo kaj la transformo de Laplace. Samtempe la vasta disvastiĝo de artefarita intelekto kutimigis nin al la tiel nomata „nigra skatolo”, kiam la rezulto estas akceptata eĉ sen la eblo spuri ĉiujn interajn paŝojn. Por legantoj konantaj la teorion de aŭtomata regado kaj interesitaj pri la originaj kalkuloj, la koncernaj materialoj povas esti disponigitaj aparte.

Plue estas konsiderata la transiro de kurbo 1 al kurbo 2, kiu respondas al realisma probableco lerni la instrumaterialon en la kadro de la klasĉambra sistemo, ĉe meza nivelo de instruista kompetenteco. En ĉi tiu modelo estas ankaŭ konsiderataj forgesado, laceco kaj la tempaj kostoj por ripetado de jam lernita materialo.

Dum tempointervalo ĝis tri horoj estas montrite, kiel ŝanĝiĝas la rapideco de lernado, kiam laceco kaj forgesado estas konsiderataj samtempe. Post tri horoj, kiam pro laceco kaj forgesado estas atingata la sama nivelo de scio (kiun oni povus atingi sen ili dum unu horo) eblas sekvi la influon de forgesado al la kompetenc-nivelo post kvin horoj, du tagoj (48 horoj) kaj unu jaro (8760 horoj).

Ĉiuj datumoj uzitaj en la modeligo estas realecaj kaj averaĝaj [3]. La lernprobablo estas 24%. Por laceco eksperimentaj datumoj [2] por diversaj taskoj montras averaĝan perdon de laborkapablo je 15% hore. Forgeso dependas de tio, ĉu informero sukcesas eniri longdaŭran memoron, respondecan pri longtempa konservado, aŭ restas en mallongdaŭra (provizora) memoro, kie forgesado estas 0,33 aŭ 33% hore. La interrilato inter provizora kaj mallongdaŭra memoroj estas 9:1, do nur 10% [4]. Por longdaŭra memoro la forgesado estas 11% jare, tio estas proksimume 1×10^{-5} hore.

Kial do fine de la jaro restas pli ol 9%? Por lerni 100% de la lernomaterialo kun lernoprobablo 24%, ĉiu instruero (en la eksperimentoj de Frank temis pri vortoj) devas esti ripetata multfoje; por konservi ĝin sufiĉas unu sola eniro en longdaŭran memoron. Tamen multfoja ripetado ne povas plene kompensi forgesadon: lernantoj perdas intereson kaj ĉesas lerni.

Efiko de forgesado kaj eblaj transfakaj rimedoj

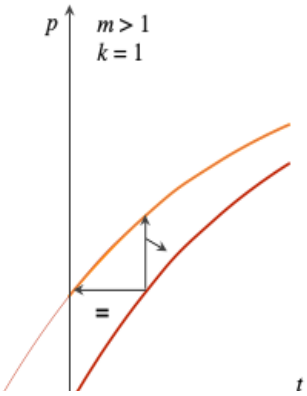
Ekzistas trajtoj de la lernoprocezo, kiujn estas malfacile mezuri rekte. Tamen, se la ĝenerala formo de la lernokurbo kaj la ceteraj parametroj de la modelo estas konataj, la influo de tiaj faktoroj povas esti taksata nerekte. Ekzemple, la kapablo de instruisto veki intereson ĉe lernantoj povas esti

traktata kiel varia koeficiento, kiu reflektas la sukceson de la interago kun grupo kaj dependas de konkretaj kondiĉoj. Kiel en ekvacio, kie nekonata variablo estas determinata per konataj terminoj kaj la rezulto, la influo de tiu faktoro estas taksebla surbaze de la ĝenerala dinamiko de lernado.

La konstruo de la plena lernokurbo montras, ke forgesado estas unu el la ĉefaj faktoroj influantaj la finan rezulton. Kun kreskanta tempohorizonto signifa parto de la klopodoj direktiĝas ne al lernado de nova materialo, sed al kompenso de perdoj. Ripetado ene de unu lernfako nur parte reduktas tiujn perdojn kaj postulas pliajn tempajn kostojn.

En tia situacio aperas la bezono konsideri aliajn mekanismojn por organizi ripetadon. Unu el ili estas transfero inter lernofakoj, kiam jam lernita materialo estas uzata en nova enhava kunteksto. En la kazo de Esperanto tio estas certe, unuavice vortoj, speciale internaciaj, kiuj troviĝas en aliaj lingvoj. Tamen ĉe aliaj fakoj ankaŭ ekzistas tiu eblo: taskoj pri fiziko, bazitaj sur matematikaj metodoj, aŭ taskoj pri matematiko, kiuj postulas rememoron de ĵus lernita fiziko, kreas kondiĉojn por tia transfero sen duobligi la enhavon. Samaj kondiĉoj aperas, ekzemple, kiam koincidas historia kaj literatura kuntekstoj .

Kelkaj eventoj, nocioj kaj bildoj estas samtempe signifaj por pluraj lernofakoj kaj povas servi kiel punktoj de transfero inter ili. En tiaj kazoj ripetado aperas kiel kromefiko de laboro kun nova materialo, ne kiel aparta didaktika proceduro. Tiel transfero inter lernofakoj povas esti konsiderata kiel unu el la mekanismoj por redistribui lernajn klopodojn kaj redukti la influon de forgesado. Plia analizo de tiu mekanismo postulas turnon al pli ĝenerala modelo de lernado kiel sistemo, en kiu interagas diversaj faktoroj kaj priskribniveloj.

Bildo 2. Manifesta transfero

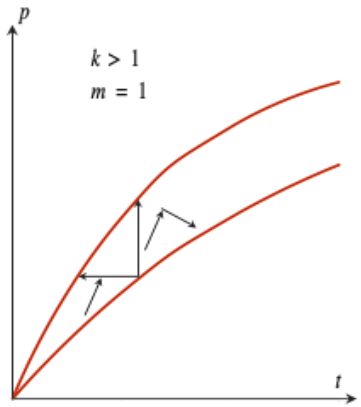
Manifesta kaj kaŝita transferoj

La analizo nun alproksimiĝas al la transfero. Ĝis nun lernado estis konsiderata ĉefe ene de unu lernofako, kun atento al forgesado, laceco kaj

ripetado. Tamen la formo de la lernokurbo montras, ke ekzistas situacioj, en kiuj lernado ne komenciĝas el nula stato aŭ progresas pli rapide ol atendite. Tiaj situacioj rilatas al la fenomeno de transfero.

En kelkaj kazoj la transfera efiko aperas evidente, kiam lernantoj renkontas jam konatajn sciojn, ekzemple dum lernado de vortoj ekzistantaj en aliaj fremdaj lingvoj. En tiaj situacioj la lernokurbo ne komenciĝas je nulo (*Bildo 2*), sed pli frue, ĉar la lernantoj jam komence disponas pri certa, kvankam parta, antaŭa scio. Tiu formo de transfero estas facile observebla kaj intuicie komprenebla; tial ĝi estas nomata manifesta transfero [1].

Por la analizo de lernado kiel sistemo tamen pli grava estas kaŝita transfero. Ĉi tie ne temas pri rekta transdono de konata enhavo, sed pri aktivigo de jam ekzistantaj kognaj strukturoj. Kaŝita transfero povas subteni la konscion pri internaj ligoj, plifortigi intereson aŭ motivadon kaj tiel influi la lernodinamikon sen esti tuj rimarkata. En tia situacio la lernokurbo formale komenciĝas je nulo (*Bildo 3*), sed la kresko de lernado okazas signife pli rapide ol sen tia struktura rekono. Tiu akcelo klarigeblas per formado laŭ modelo, kiu aktivigas jam ekzistantajn kognajn ŝablonojn. Sekve kaŝita transfero ne influas la komencan nivelon de lernado, sed rekte ŝanĝas la formon de la lernokurbo.

Bildo 3. Kaŝita transfero

Tial kaŝita transfero gravas ne nur kiel aparta fenomeno, sed kiel indiko, ke lernado povas esti sisteme plifortigita per konscia formado de strukturaj ligoj inter malsamaj enhavoj. Ĝuste ĉi tiu trajto igas ĝin aparte signifa por la plua konstruo de didaktika aliro.

Niveloj de mezurado kaj skaloj de analizo

La precizeco de modeligo de lernado dependas de la nivelo de analizo. Ju pli konkreta estas la objekto de observado, des pli fidindaj estas la mezuroj kaj des malpli granda estas la influo de eksteraj faktoroj. Kun la vastiĝo de la skalo, male, kreskas la rolo de la medio, de organizaj kondiĉoj kaj de sociaj kuntekstoj. En ĉi tiu artikolo estas supozate, ke la kibernetika aliro aplikeblas sur malsamaj skaloj de la eduka sistemo - de individuaj lernagoj ĝis la nivelo

de eduka politiko. Tiuj skaloj formas spektron, en kiu ĉiu nivelo postulas proprajn mezurilojn kaj donas malsamajn eblojn por interpreti la datumojn.

Sur la individua nivelo oni analizas unuopan lernanton aŭ apartan lernagon. Ĉi tie eblas tre precizaj, mallongdaŭraj observoj: tempo de memorigo, ŝanĝoj de atento, elementaj agoj de percepto. La influo de la medio estas minimuma. La grupa nivelo koncernas la interagon en klaso aŭ lernogrupo. Ĉi tie evidentiĝas la rolo de instrustilo, lernoklimato kaj kolektivaj efikoj. Individuaj diferencoj parte glatiĝas, kaj la procezoj akiras pli klaran probablan karakteron. La kursa nivelo ebligas analizi lernadon ene de unu lernofako aŭ modulo. Sur ĉi tiu skalo estas aparte utilaj modeloj de kresko de scioj, forgesado, ripetado kaj transfero inter lernofakoj, kiu funkcias kiel natura firmigo de la lernita materialo.

Sur la institucia nivelo la atento direktiĝas al la organizado de la eduka procezo: strukturo de lernotempo, distribuado de rimedoj kaj interago inter pedagogiaj kaj administraj mekanismoj. Mezuroj montras ĉi tie stabilajn sistemajn trajtojn de la institucio, ne individuajn ecojn. La nacia nivelo kunigas edukajn praktikojn, normojn kaj strategiojn. Analizo sur ĉi tiu skalo montras, kiel la eduka sistemo reagas al ŝanĝoj de la medio kaj kiel formiĝas longdaŭraj mekanismoj de adaptiĝo kaj retrokuplado.

La samaj lernaj datumoj, grupigitaj laŭ malsamaj manieroj, permesas observi malsamajn parametrojn de la lernoprocezo: de la nehomogeneco de lernmaterialo ĝis instruaj metodikoj kaj edukaj normoj. Tio signifas, ke lernokurboj povas esti konstruitaj sur diversaj niveloj, kondiĉe ke la mezurataj kvantoj estu ĝuste rilatigitaj al la elektita skalo.

La priskribitaj niveloj formas ĝeneraligitan analizan modelon. En reala eduka praktiko la rezultoj dependas de la kunteksto kaj de organizaj kondiĉoj, kio limigas la precizecon de prognozoj. Tamen tia hierarkio ebligas rigardi edukadon kiel sistemon de interrilatantaj, parte aŭtonomaj niveloj, kun komunaj leĝoj, kiuj certigas la koheron kaj stabilecon de la tuto.

Konkludo kaj superrigardo de la rezultoj

La lernoprocezo estas bremsata de multaj faktoroj, kiuj en kibernetika pedagogio estas priskribataj kiel ses kialoj de la kurbiĝo de la lernokurbo. Laceco kaj lernokondiĉoj – inkluzive de la nehomogeneco de la klaso, de la lernmaterialo kaj de nenecesaj ripetoj – agas dum la lernoprocezo mem. Forgeso, male, ekagas jam ekde la unua sekundo de lernado kaj daŭras ĝis la fino de la tuta modeliga horizonto. Samtempe ekzistas datumoj de fiziologiaj

esploroj, kiuj ebligas sufiĉe precize modeligi apartajn lernoprocezojn. La fiksado de tiuj procezoj difinas la stabilan parton de la modelo, sur kies fono eblas analizi la ceterajn faktorojn. Poste eblas nerekte rekonstrui la influon de parametroj ne rekte mezureblaj. Tiel fariĝas eblaj kompreno kaj modeligo de la lernoprocezo kiel tuto.

Tio estas necesa, interalie, por determini la optimuman oftecon de ripetado de la lernmaterialo, kio aparte gravas ĉe instruado de lingvoj. Nuntempe ankoraŭ mankas datumoj por aserti, ke ripetado en la kadro de alia lernofako estas sendube pli efika. Tamen per modeligo kaj mezurado fariĝas eble identigi tiajn efikojn kaj optimumigi la lernoprocezon, uzante transferon kiel elementon de relative malgrandaj didaktikaj ŝanĝoj. Malgraŭ sia ŝajna malgrando, tiaj ŝanĝoj ebligas efike konstrui interfakajn ligojn. Ripetado restas necesa ankaŭ ene de aparta lernofako, ĉar sen ĝi la lernita materialo ne konserviĝas. Samtempe ekzistas kialoj supozi, ke aldona ripetado okazanta en aliaj lernofakoj povas montriĝi pli efika. Tia ripetado ne anstataŭas la fakan ripetadon, sed kompletigas ĝin: ĝi subtenas la konservadon de la lernomaterialo, kontribuas al la konstruo de interfakaj ligoj kaj kreas kondiĉojn por pozitiva transfera efiko. Krome, ripetado en nova faka kunteksto, kiel regulo, ne malpliigas intereson pri la materialo, sed subtenas aŭ plifortigas ĝin. Pro tio eblas atendi, ke la aldono de tia ripetado ne reduktos la efikecon de lernado kaj kun alta probableco kondukos al ĝia kresko pro la kunefiko de tiuj faktoroj.

Gravas, ke nuntempe ekzistas iloj, kiuj ebligas mezuri ĉiujn ses komponantojn de la lernokurbo sur diversaj niveloj: ekde unuopa leciono de Esperanto ĝis la eduksistemo de regiono aŭ lando. Tial en ĉi tiu artikolo estis traktita la teorio de Frank, inkluzive de la kialoj de la kurbiĝo de la lernokurbo kaj la fenomeno de transfero. En kombino kun statistikaj datumoj ĝi ĉesas esti nur priskriba modelo kaj fariĝas ilo, kiu antaŭe ne estis havebla pro manko de datumoj kaj komputaj rimedoj.

Tia aliro principe diferencas de la nun vaste disvastigita ideo „transdoni ĉion al artefarita intelekto”. Kiam la tasko estas malklare formulita kaj modelo mankas, la komputa sistemo estas devigita aproksimi la procezon per provado de variaĵoj, kio postulas pli da tempo kaj donas malpli fidindan rezulton. Klara taskformulado, male, difinas la kadrojn, la direkton kaj la logikon de la analizo. En tiu kazo komputaj rimedoj, inkluzive de artefarita intelekto, ne interpretas la procezon, sed plenumas kalkulojn ene de antaŭe difinita pedagogia modelo, kio ebligas pli rapidajn kaj pli fidindajn rezultojn.

La tria artikolo estos dediĉita al tio, kiel la efiko de manifesta transfero, konata el la sperto de lernado de Esperanto, povas esti transigita al aliaj lernofakoj. Estos montrite, kiajn ecojn devas havi lernofako, por ke en ĝi aperu transfera efiko, kiu akcelas lernadon, kaj kiuj fakoj jam en iu grado posedas tiajn ecojn. Tio ebligos diskuti la optimumigon de lernoprocezoj ne nur en la lernejo, sed ankaŭ ekster ĝiaj limoj, apogante sin sur jam konata kaj priskribita sperto.

Referencoj

1. Frank H.G. (1996) Klerigkibernetiko/Bildungskybernetik. Munchen, ESPRIMA.
2. Riedel, Harald (1967): Psychostruktur. Schnelle, Quickborn, 1967.
3. Weiss, Volkmar, Siegfried Lehrl & Helmar Frank (1986): Psychogenetik der Intelligenz / Psychogenetics of intelligence / Psikogenetiko de la inteligenteco / Psychogénétique de l'intelligence. Beiband zu GrKG / Humankybernetik 27, 1986
4. Weltner, Klaus (1994): Modelle für den Lernverlauf und die Progression von Lerndefiziten bei kohärenten Lehrstoffen. In: Lánský / Fialová, 1994, 123 - 136. (Repr.: Barandovská, 10, 1997, 762 - 775.)

Rememoro pri Rob Moerbeek (1936–2025)

Ahmad MAMDUHI, Prezidanto de ILEI:

Kun profunda malĝojo ni adiaŭas **Rob Moerbeek**, unu el la plej seriozaj, sinceraj kaj sindonemaj servantoj de la internacia Esperanto-komunumo. Lia forpaso lasas malplenon, kiun malfacilas priskribi – ne nur en la institucioj, kiujn li tiel fidele subtenis, sed ankaŭ en la koroj de tiuj, kiuj havis la bonŝancon koni lin.

Naskita en 1936, en familio jam ligita al la Esperanto-movado, Rob frue ekkreskis en medio, kie la ideoj de internacia kompreniĝo kaj kultura malfermiteco estis naturaj. Post kompletigo de siaj filologiaj studoj li dediĉis grandan parton de sia profesia vivo al la Centra Oficejo de UEA, kie dum jardekoj li laboris pri eldonaĵoj, arkivoj, biblioteko, dokumentado kaj multaj aliaj gravaj – ofte nevideblaj –

taskoj, kiuj certigis la kontinuan funkciadon de la movado. Lia laboremo, sistemeco kaj humila sindediĉo fariĝis legenda.

Sed la kontribuo de Rob etendiĝis multe pli ol al administra apogo. Li servis al fakaj asocioj kiel LIBE (Ligo Internacia de Blindaj Esperantistoj), subtenis projektojn de Esperanto-edukado, instruis ĉe la Universitato de Amsterdamo kaj produktis tradukojn kaj materialojn, kiuj dum jaroj helpis generaciojn de instruistoj kaj lernantoj. Kie ajn troviĝis bezono, Rob ĉeestis – trankvile, diskrete, kompetente.

Pro siaj meritoj li ricevis altajn distingojn: **honormembrecon en UEA kaj ILEI**, kaj la honoran titolon de la **Reĝa Ordeno de Oranje-Nassau** en Nederlando. Tiuj distingoj atestas pri lia vasta kontribuo, sed ne tute kaptas la homan grandecon, kiu karakterizis lin.

Por mi persone, Rob estis fidelulo, homo de rara integreco kaj bonkoreco. Lia sinteno ĉiam estis trankvila, helpema, modesta — kvazaŭ li volus memori al ni, ke la plej grava servo estas tiu, kiu okazas sen bruado. Eĉ dum sia restado en malsanulejo li ne ĉesis helpi: li volonte provlegis numerojn de **IPR** kaj faris tion kun sia kutima precizeco kaj nobleco.

En la nomo de ILEI, mi esprimas nian plej sinceran kondolencon al lia familio, al liaj kolegoj, al liaj amikoj, kaj al ĉiuj, kiuj riĉiĝis pro lia laboro kaj lia ĉeesto.

Ni perdis ne nur eminente kompetentan fakulon, sed ankaŭ homon, kies spirito enradikiĝis en nia komuna memoro.

Lia laboro restos. Lia ekzemplo restos. Lia memoro restos.

Li ripozu en paco.

Mireille GROSJEAN:

Rob estas la nura persono, ĉe kiu mi neniam aŭdis lingvan eraron. Plie li klarigis tiklajn gramatikaĵojn simple kaj trafe, mallonge kaj ĝoje. Li ĉiam estis gaja kaj vigla. Li multe vojaĝis al plej diversaj kongresoj. Mi ne povas imagi, ke li ne plu aperos. Li estis piliero de la Movado. Kiom li laboris en la sidejo de UEA en Roterdamo mi ne scias, mi ne ofte estis tie. Sed li aktivis en LIBE, la Ligo de Blinduloj. Nome de LIBE li estis Komitatano de UEA, ankoraŭ en Brno. Pro liaj altaj lingvaj kapabloj oni elektis lin kiel provleganton de diversaj revuoj, ĉefe de la *Revuo Esperanto*. Ni sopiras pri tia persono por tia tasko.

Laŭ la sepa gvidlinio de Renato Corsetti: „Ni subtenu junulojn”. Estas talentaj junuloj, kiuj kapablas kaj kapablos movadumi efike kaj kiuj riĉigos niajn kutimojn, eble iom skuos ilin, per siaj novaj ideoj. Ni subtenu ilin, ni aŭskultu ilin, ni donu al ili respondecojn en niaj landaj asocioj, tiel ke ilia motivado kresku ankoraŭ pli kaj ke ni riĉiĝu en kontakto kun ili. Tiel ili fariĝos same altnivelaj kaj agemaj kiel nia kara Rob.

Luigia MADELLA:

Kun nia Rob ni ĉiuj perdis veran majstron de Esperanto. Ankoraŭ en oktobro 2025 li rakontis al ni sian vojaĝon al la ILEI-kongreso en Beogrado.

Tie Laura Brazzabeni konvinke montris kiel AI (Artefarita Intelekto) helpas por kompili lecionon por certa lingvonivelo pri specifaj malfacilaĵoj, eĉ por individuaj kursanoj. Rob mem starigis peton al AI: „Bv fari ekzercon B2-nivelan pri la plej oftaj eraroj.” Tamen tia demando superis la roboton, kiu ne sukcesis kontentigi nian instruiston Rob.

Lia ĉefa hezito, tamen, fontas el nia respondeco al estontaj generacioj. Li substrekas, ke AI postulas enorman kvanton da trinkakvo (por fridigo de la aparataro) kaj konsternan amason da energio: kiom restos por niaj posteuloj? Al Rob ĉiam plaĉis instrui al ni kaj ni ja devas tre dankeme akcepti liajn konsilojn.

Jen tio, kion li sbribis:

Ni komencu per **a**: PIV klarigas, ke foje ni precizigu ĉu „olea” signifas „**konsistanta el oleo”, olehava, olerîca**; aŭ „simila al oleo”: **oleeca, olesimila.**

Jam Raymond Schwartz amuzis per „lernanta sako” (**lernantsako, lernosako, lernejsako**). Sed kiom ofte ni legas pri „prezidanta martelo”.

Tamen la plej ofta eraro estas ĉe participoj kun -e-finaĵo: **ne ekzistas „absoluta participo”** en Esperanto: do ne „Ĉion *kalkulante” la milito kostas tro al la vivmedio”. (**„Se ĉion kalkuli”, „Se oni ĉion kalkulas”**).

Ete plu en la vortaro ni vidas „abandoni”, kies nacilingva ekvivalento signifas **„forlasi”,** dum en Esperanto ĝi rilatas nur al **„cedo de asekurita objekto”.** Sed – kiel ofte okazas – faktermino pri psikologio **„abandonismo”** ja havas tiun pli ĝeneralan signifon: „timo resti izolita”.

Ĉe „abolicio” ni legas, ke la preferata vorto estas pli mallonga (ofta fenomeno): **„abolo”.**

Kaj ĉe **„aboni”:** ĉar Zamenhof uzis „abonanta” kaj „abonita” (supoze sub influo de De Beaufront), ni uzu por la komencaspekto **„ekaboni”.** Do „aboni” estas: **„havi kontrakton regule esti servata”.**

Sed tiom pri ĝeneralaj scioj.

Eraroj okazas pri „**absolvi”** (ne „fini”, **sed** „**pekliberigi”, „malkondamni”), „absorbi”** (nur „forlogi la atenton”, ne „ensorbi”), **„akurata”** (nur tempa! Ne sinonima kun **„zorga”, „preciza”)**, „aktuale”(anglismo) kaj **„ali-” neniel apartenas al la korelativa sistemo**, tiel ke **„alie”** ne estas „aliloke”, sed **„alimaniere”, „aliokaze”**.

Kiam mi estas petata tralegi kaj korekti la paĝojn de IPR, mi faras tion hezitante. Ja ne plu povas helpi al ni nia granda majstro Rob.

Jozefo NÉMETH:

Rob estis membro de nia redakcia teamo ekde la numero 1/2006. Tiutempe ekfunkciis nia Scienca Komitato, kaj post dek unu jaroj da sindona laboro Katalin Kováts, la vicredaktoro de *IPR*, adiaŭis nin. Kun ŝia foriro la lingva nivelo de la revuo troviĝis en reala danĝero. Ĝuste tiam Rob venis al nia helpo, en momento decide grava por la estonteco de *IPR*, kaj li restis fidela servanto de la revuo dum plenaj dudek jaroj.

Ni renkontiĝis persone nur malofte, sed nia kunlaboro etendiĝis ankaŭ al la redakcio de *Esperantista Vegetarano*. Rob estis homo vaste klera, sed mi konis nur malmultajn tiel modestajn kaj profunde humanismajn homojn kiel li. Plejofte li estis la lasta el la redakcia teamo, kiu tralegis kaj korektis la numerojn. Komence ne ĉiam estis facile interpreti liajn revenintajn klasikstilajn korektojn, plenajn je specialaj signoj, sed malantaŭ ĉiu signo kuŝis zorgo pri precizeco kaj respekto al la lingvo.

Rob ne limigis sin al forigo de tajperaroj aŭ korektado de gramatikaj mispaŝoj. Li konstante strebis rafini la revuon ankaŭ el stila vidpunkto. Lia profunda klasika edukiteco ebligis al li rimarki ne nur lingvajn, sed ankaŭ kulturajn kaj historiajn malĝustojn. Kaj kiam li ne estis tute certa pri iu detalo, li tion honeste konfesis, samtempe atentigante pri la bezono de plia esplorado – sinteno malofta kaj des pli estiminda.

Li klopodis sekvi ankaŭ la evoluon de teknikaj iloj. Se li renkontis teknikan malhelpon, li unue provis superi ĝin memstare, sed ne hezitis peti helpon ĉe UEA aŭ TEJO, kie li volontulis. Li laboris persiste eĉ tiam, kiam

lia vidkapablo jam malfortiĝis aŭ kiam li troviĝis en malsanulejo – silenta, sed forta atesto pri lia dediĉo.

La malplenon, kiun lia foriro lasas en nia redakcio, ni ne povos vere plenigi. Ripozu en paco, kara Rob.

La 59-a Kongreso de ILEI ĉe Zaozhuang-a Universitato

La 59-a Kongreso de ILEI okazos ĉe Zaozhuang-a Universitato, en Shandong-provinco de Ĉinio, de la 10-a ĝis la 16-a de Julio 2025. La Universitato famas pro ĝia kvar-jara Esperanto-fako kaj la plej granda Esperanto-Muzeo en Azio. La temo de la kongreso – „Eduki profesiajn esperantistojn kaj protekti Esperanto-kulturon" – proksime respegulos tiujn du kernajn aspektojn. Ĉi-fojon la scienca programo kaj la turisma programo estos pli separataj ol kutime. La 10-a estos alventago kun interkona vespero. Inter la 11-a kaj la 13-a koncentriĝos seminarioj (de instruistoj de Orienta Azio, pri Esperanto-edukado kaj pri la protektado de Esperanto-kulturo) kaj la Simpozio, kun la tre aktuala temo „Plialtigi lingvan konscion". Jam pluraj profesoroj kaj doktoroj el diversaj universitatoj de tri kontinentoj anoncis sian partoprenon en la diskutado, kiun ankaŭ ĉi-jaron oni povas antaŭvidi tre interesa kaj kiu, kiel tradicie, eblos sekvi hibride.

La resto de la programo estos riĉa kaj intensa kiel kutime. Estos prezentataj novaj libroj, eldonitaj de ILEI kaj de la Esperanto-Muzeo. La lingvaj kursoj por komencantoj kaj progresintoj estos gvidataj de tre spertaj kaj respektataj instruistoj, respektive Liu Baoguo el Ĉinio kaj Tatjana Loskutova el Rusio. Ni ankaŭ organizos specialan kurson por lokanoj, kiuj volas kapti la ŝancon alproksimiĝi al Esperanto por povi pleni ĝui la Kongreson, kiun ili vidas kiel grandan ŝancon interagi kun eksterlandaj amikoj. Por kuraĝemuloj eblos testi siajn konojn per ekzamenoj kiel KER kaj ILEI-UEA. La arta programo sin anoncas same engaĝiga. Krom bunta Nacia Vespero, eblos sperti ĉinajn artojn kiel kaligrafion kaj eĉ ĉinan

medicinon. Estos interesa parto de dokumentaj filmoj, danke al la kontribuo de MA-Ga Filmoj, Teo kaj Amo kaj la Artkolegio de Kunming. Aldone, por la kolektemuloj, eblos partopreni en aŭkcio por akiri rarajn duoblaĵojn de la riĉaj Muzeaj kolektoj.

Koreaj samideanoj antaŭ la statuo de Mozi en Zaozhuang

De la 14-a ĝis la 16-a ni eniros en la turisman parton de la Kongreso, kiu montros gravajn aspektojn de la kulturo kaj historio de Ĉinio, profundigante nian komprenon de tiel kerna lando. La partoprenantoj povos malkovri kelkajn trezorojn de Shandong-provinco, de la naskiĝlokoj de famaj filozofoj kiel Konfuceo kaj Mozi al la antikva urbo Taierzhuang, kie okzasis granda venko de la unuiĝintaj ĉinaj armeoj de komunistoj kaj naciistoj kontraŭ la japanaj invadintoj. De la natura vidpunkto, eblos sperti navigadon de la plej granda sensala lago de norda Ĉinio kaj supreniri Monton Tai, dum jarmiloj unu el la plej sanktaj lokoj el la lando. Se estos sufiĉe da intereso, ni planas ankaŭ organizi kvin-tagan antaŭkongreson en Pekino, por malkovri almenaŭ parton de la arkitekturo, arto kaj vivo de la ĉina ĉefurbo.

Baldaŭ komenciĝos la frua aliĝperiodo kaj ni esperas, ke multaj kaptos tiun ĉi gravan ŝancon malkovri Ĉinion kaj kontribui ne nur al la sukceso de la Kongreso de ILEI, sed al la disvolvo de la tuta azia movado, kiu tre gravas en strategia perspektivo. Por pliaj kaj daŭre ĝisdatigitaj informoj bonvolu vidi www.ilei.info.

Alessandra MADELLA

Prelegvojaĝo en Ĉinio

de Ilona KOUTNY (Hungario / Pollando)

Ĉinio allogas per siaj plurjarmila kulturo, tuta moderna tekniko kaj bela naturo por mencii nur kelkajn karakterizaĵojn. Ĝi aperas ankaŭ en la mapo de Esperantio interalie per la *Esperanto-muzeo* en Zaozhuang, la plej granda kaj moderna en Azio; la iama revuo, nun novaĵretejo *El Popola Ĉinio*; la iama radioelsendejo, nun novaĵretejo *Ĉina Radio Internacia*. En Zaozhuang funkcias la unikaj bakalaŭraj Esperanto-studoj en la universitato ekde 2018 kaj en kelkaj aliaj universitatoj okazas semestra kurso de Esperanto (ekz. Pekino, Ŝanhajo, antaŭe Arko instruis en la universitato de Nanchang).

Ilona kun studentoj kaj instruistoj de la Eo-fako (fotis A. Madella)

La instruado de Eo estas grava en ĉiuj niveloj[2], sed en universitato ĝi havas specialan rolon: ja la studentoj povos kunporti ne nur interesan sperton, sed ankaŭ povos iel apliki ĝin en sia vivo, havi almenaŭ pozitivan aliron al ĝi. Mi ĝoje eluzis la eblecon de prelegvojaĝo en Ĉinio (en oktobro 2025) kaj kontribui al la disvastigo de Eo en universitatoj. En 4 universitatoj estis ebleco prelegi pri Eo: en Tianjin, Zaozhuang, Hanzhou kaj Taizhou, angle aŭ Esperante kun aŭ sen ĉina interpreto, sume temas pri 7 prelegoj.

En la Teknika universitato de Tianjin startos E-kurso poste, en la universitato de Hangzhou jam okazas E-kurso danke al Ĉielia, sed en miaj prelegoj partoprenis ankaŭ aliaj interesitaj studentoj. En la universitato en Taizhou eble startos E-kurso. Tie ekaperos revuo, kiu ebligos trakti ankaŭ esperantologion – laŭ la raporto de Longarko. En Zaozhuang – krom 3 prelegoj pri interkultura komunikado kaj tradukado – mi povis viziti la riĉan kaj modernan Esperanto-muzeon, kie jam laboras miaj du magistraj studentoj Nuba kaj Briko. Ankaŭ la vicrektorino, kiu pozitive traktas la instruadon de Esperanto, akceptis min, pli precize nian grupon kun Semio, gvidanto de la E-Muzeo, Alessandra Madella, kiu instruas tie Esperanton kaj interkulturan komunikadon, Nuba kaj Briko.

Interkultura komunikado (mia plej ofta temo) estas la plej konvena tereno por montri la avantaĝan rolon de Esperanto. Tion klare prezentas la komparo kun la angla kiel internacia lingvo. Ĉinaj studentoj lernas la anglan dum multaj jaroj sen bonaj rezultoj. Esperanto – pli malfacila por ili ol por eŭropanoj kaj amerikanoj – donas tamen pli simplan kaj regulan aliron al la eŭropaj lingvoj kaj pensmaniero. Ĝia apliko kiel lernfaciligo estus tre utila. La alia temo, *Valoro de Esperanto en diversaj niveloj* prezentis laŭvice la propedeŭtikan, interkulturan kaj socian rolojn de Esperanto ekde la elementa lernejo ĝis la universitato.

Krome mi prelegis pri la *Esperantlingva bildo de la mondo* en la centro de EPĈ kaj ĈEL kun reta elsendo kaj pri la speciala temvortaro uzebla por lernado (jam rete atingebla en https://mltv.milankolka.cz) dum la Esperanto-forumo en Suzhou. Miaj iamaj studentoj de la postdiplomaj interlingvistikaj studoj de AMU: Arko, Ĝoja, Longarko, Terana kaj de la magistraj studoj: Briko, Nuba, Ruĝo, Suno elstare organizis mian viziton kun prelegoj kaj turismaĵoj, montris al mi multe el la vivo en Ĉinio. Dankon al ili kaj sukcesan agadon pri Esperanto!

[2] Bonvolu vidi ĉi-rilate miajn artikolojn en IPR 2010/2 kaj el 2021: https://esfconnected.org/2021/07/09/interlingvistikaj-studoj/

CAPITRO VIII el RETORIKO de Ivo Lapenna 1950

Intelektaj ecoj de la oratoro

Bonvolu legi tiun tekston anstataŭante la vorton ORATORO per la vorto INSTRUISTO.

*Bonvolu rimarki, ke Lapenna konstante uzas la pronomon **li**, kvankam la oratoro povas esti ina. Lapenna verkis tiun tekston antaŭ 1950.*

*La oratoro alparolas publikon, kiu decidis veni por aŭskulti tiun personon. La instruisto alparolas gestudentojn en du malsamaj situacioj: en la elementa kaj la meza lernejo la geknaboj simple **devas** veni, sidi kaj aŭskulti; en klubvesperoj kaj diversaj Eo-kursoj la partoprenantoj mem decidis veni. Tia aspekto multe influas la etoson de la renkontiĝo.*

1) Ĝenerala kaj speciala kulturoj

La tasko de la oratoro estas paroli publike pri aferoj al li konataj. Ne ekzistas oratoro, kiu povus paroli pri ĉiu ajn temo, ĉar, tute simple, en epoko de granda kaj ĉiuflanka evoluo de la scio, ne povas troviĝi homo, kiu scias ĉion. Tamen, la oratoro, pli ol la aliaj personoj, havas la okazon ne nur paroli en plej diversaj cirkonstancoj kaj pri plej diversaj temoj, sed, eĉ se li parolas pri aferoj el sia fako, li tre ofte estas devigata tuŝi ankaŭ aliajn branĉojn.

Tial ĉiu vera oratoro devas konstante klopodi larĝigi sian scion. Li devas sekvi la publikan vivon de sia lando, la internaciajn rilatojn, la akiraĵojn de ĉiuj branĉoj de la scienco, la nacian kaj mondan literaturojn, la evoluon de la filozofio, de ĉiuj artobranĉoj ktp. Mallonge, la oratoro senĉese larĝigu sian ĝeneralan kulturon. Se li ne povas ĉion scii, kio, ja, estas kompreneble, li sciu almenaŭ, kie li povas ekscii. Li, do, estu bone orientita en ĉiuj branĉoj de la scienco, filozofio kaj arto.

Oratoro kun larĝa ĝenerala kulturo preskaŭ neniam estas embarasita. Preparante sian paroladon, li, se necese, facile trovas la fontojn, el kiuj li ĉerpos novan specialan scion. Se advokato, ekzemple, estas devigata pritrakti la demandon de kaŭzeco inter la vundo kaj la morto de la viktimo, por pruvi, ke la viktimo ne mortis pro la ricevita vundo, sed pro alia kaŭzo, li devas trastudi gravan parton de alia fako, de fako, kiu ne estas la lia, nome de medicino. Li, kompreneble, ne fariĝos tial specialisto pri la koncerna medicinbranĉo, sed li povos fari taŭgajn demandojn al la ekspertizistoj, li

povos en sia parolado konvene argumentadi ankaŭ pri tiu punkto. La ĝenerala kulturo helpos al li orientiĝi sur nekonata kampo, ĝi indikos al li la fontojn de la nova speciala scio, kiun li bezonas por la konkreta parolado.

Ankaŭ ekster tiaj okazoj, la ĝenerala kulturo povas tre bone servi la oratoron. En ĉiu ajn parolado li ĉiam povas ĝin utiligi por trafe, tuj respondi al eventualaj rimarkoj de iu aŭskultanto aŭ de la kontraŭulo; li povas fari spritajn aludojn, aŭ belajn komparojn; li povas citi famajn aŭtorojn aŭ eldirojn de konataj personoj. Entute, li havos grandajn eblecojn por ornami la paroladon, por ĝin vivigi, por fari ĝin interesa.

Se la ĝenerala kulturo de la oratoro devas esti kiel eble plej larĝa, lia speciala kulturo devas esti kiel eble plej profunda. Ĉiu oratoro devas ĝis plej alta grado koni sian propran fakon. Ne estas imagebla oratoro, kiu parolus pri juro ne konante sufiĉe bone juron; ne estas imagebla oratoro, kiu parolus pri iu ajn temo pri medicino, tekniko, arto, teologio, filozofio, politiko, lingvo... aŭ Esperanto, se li ne konas sufiĉe kontentige la koncernan fakon. Ne povas nejuristo oratori pri juro, nek laiko prediki en preĝejo. De la oratoro oni postulas plenan fakecon ĉiam, kiam li parolas pri faka temo.

Tial, paralele kun la ĝenerala kleriĝo, la oratoro dediĉu plej grandan atenton al siaj fakaj studoj. Neniu nova atingo, neniu nova direkto estu nerimarkita kaj nestudita de li. Kiam la oratoro preparas paroladon pri aparta problemo el sia fako, li tiun problemon trastudu ankoraŭ pli profunde. Li refreŝigu la antaŭan scion kaj akiru novan. En la momento de la parolado li nepre devas plene estri la temon, ĉar li estas tiu, kiun la publiko venis aŭskulti. La publiko prave supozas, ke li scias pri la afero pli multe ol ĝi, aŭ almenaŭ, ke li povas lumigi la problemon el iu nova vidpunkto. Tiun ĉi supozon, cetere tre avantaĝan por la oratoro, li devas konfirmi per la enhavo de sia parolado, per sia bona kono de la priparolata afero.

La speciala kaj ĝenerala kulturoj de la oratoro estas antaŭ-Kondiĉoj por bona parolado el enhava vidpunkto. La persona klereco de la oratoro - kaj la konscio pri tiu klereco - donas aI li la necesan certecon. Ĝi multe helpas al li akiri la t.n. oratoran kuraĝon. Krome, la klereco de la oratoro grandigas lian aŭtoritaton en la okuloj de la publiko kaj tial liaj pensoj fariĝas pli fortaj kaj pli facile akcepteblaj.

En iu prelego en universitato mi aŭdis, ke la ĝeneralaj konoj utilas kiel protekta reto por trapezisto. MG

Esperanto ĉe UNESKO en Samarkando – Intervjuo kun Maximiliano Garcia[3]

La filmisto Maximiliano Garcia, hispan-svisa membro de Internacia Ligo de Esperantistaj Instruistoj (ILEI) estis inter la reprezentantoj de Universala Esperanto-Asocio (UEA) dum la historian signifon havanta Ĝenerala Konferenco de UNESKO 2025 en Samarkando, Uzbekio. Kun la juna ĉina esperantistino Wei NingNa (魏宁娜), li multe varbadis tie pri la Esperanta film-projekto „VALO.” Li afable konsentis respondi al la demandoj de Ĉina Komunikila Grupo pri tiu sperto.

MG: Maximiliano Garcia
AM: Alessandra Madella

AM: Kiel vi priskribus la 43-an Ĝeneralan Konferencon de UNESKO en Samarkando?

MG: Oni ne povas ne gratuli la Prezidanton de Uzbekio, Shavkat Mirziyoyev, kaj la Ministerion pri Eksterlandaj Aferoj pro unu el la plej memorindaj Ĝeneralaj Konferencoj de UNESKO, post 40 jaroj ekster la kutima pariza sidejo. Preskaŭ 900 entuziasmaj kaj lingve talentaj junuloj volontulis por garantii ĝian plenan sukceson.

AM: Kiu estas, laŭ vi, ĝia historia signifo?

MG: Tiu ĉi Konferenco okazis duonvoje al la Celoj por Daŭripova Evoluigo. Sed precipe ĝin gastigis historia urbo, kie la Oriento kaj la Okcidento renkontiĝis por komerci. Samarkando fakte dum jarcentoj estis la plej grava centro de la Silka Vojo. En 2025 denove kunvenis tien el ĉiuj direktoj plurlingva planedo de diversaj kulturoj por konkrete imagi komunan estonton de paco, kun modernaj edukmetodoj, scienca progreso kaj daŭra protektado de niaj naturaj kaj kulturaj heredaĵoj.

AM: Kiel vi kunlaboris kun la aliaj reprezentantoj de UEA?

MG: Mi estas vere dankema al ILEI, ĉar danke al ĝia perado Wei NingNa kaj mi povis ĉi-foje partopreni en la teamo de UEA. Ankaŭ ILEI lastmomente ricevis la permeson sendi observantojn, sed tiu aranĝo certe

[3] Fonto: *https://esperanto.cgtn.com/2025/11/21/ARTI1763706042066768*

simpligis nian planadon. Nia Esperanta delegacio de sep homoj el kvin landoj estis unu el la plej internaciaj. Ni plene uzis niajn vastajn lingvokapablojn kaj dividiĝis en tri grupojn por pli efike alparoli kiel eble plej multajn homojn. Ekzemple, NingNa kaj mi ne nur parolis ĉine kun reprezentantoj de Ĉinio, sed ankaŭ hispane kun tiuj de Latin-Ameriko aŭ france kaj angle kun tiuj de arabaj kaj aziaj landoj aŭ de Kanado. Ni ankaŭ bone komunikis kun la irana delegacio angle, france kaj hispane, sen forgesi kompreneble Uzbekion, kiu bonvenigis nin per malfermitaj brakoj. La iama prezidantino de ILEI Mireille Grosjean (*vd. surfote*) kaj la juna afrika estrarano de TEJO Espoir Kasati kune faris la samon kun eŭropaj kaj afrikaj landoj. Ni tiel konatiĝis kun multaj homoj kaj povis paroli al ili pri la avantaĝoj de Esperanto kiel lingvo de paco.

AM: Kiel vi alparolis la delegaciojn pri Esperantaj temoj kaj kia estis ilia respondo?

MG: Ni prezentis nian VALO-aliron, kiu ricevis tre bonajn respondojn. VALO estas akronimo por „Vojaĝo al la Oriento.” Temas pri Esperanta filmprojekto, pri kiu NingNa kaj mi laboras jam de pli ol unu jaro, kun la helpo de multaj amikoj tra la mondo. La internacia skalo de nia iniciato impresis multajn delegaciojn, kiuj bonvenigis nin en siaj landoj kaj promesis helpi pri

la permesoj por filmi. Mi povas citi interalie Barbadon, Birmon, Burkinon, Egiption, Iranon, Malavion, Marokon, Nepalon, la Popoldemokratian Respublikon de Koreio, Sejŝelojn, Tanzanion kaj Venezuelon. Se ni iros tien por filmi, ni nepre klopodos kontakti iliajn ministeriojn pri Edukado kaj Eksterlandaj Aferoj.

AM: Kiuj estis la plej signifoplenaj momentoj por vi?

MG: Ni povis persone gratuli Audrey Azoulay pro ŝiaj ok jaroj kiel Ĝenerala Direktoro de UNESKO. Simona-Mirela Miculescu el Rumanio, la prezidanto de la 42-a Ĝenerala Konferenco – kiu en 2023 fame respondis en Esperanto al la podia alparolo de la estrarano de UEA François Lo Jacomo – konfirmis al ni, ke ŝi volas lerni la internacian lingvon. Ni estis bonŝancaj saluti la filinon de la Prezidanto de Uzbekio, Saida Mirziyoyeva, kaj premi la manon de ŝejko Salem bin Khalid Al Qassimi, Ministro pri Kulturo de la Unuiĝintaj Arabaj Emirlandoj kaj elektita vicprezidanto de la 43-a Ĝenerala Konferenco.

Pri Ĉinio, ni aŭskultis la prezenton de la Programo pri Saĝedukado kaj ni povis mallonge renkonti la Ministron pri Edukado, Huai Jinpeng (怀进鹏), kune kun la tuta ĉina delegacio, inkluzive de Yan Xinyu (杨新育), konstanta ambasadoro ĉe UNESKO en Parizo. Ili ĉiuj scias pri Esperanto kaj la atingoj de Ĉina Esperanto-Ligo kaj de Zaozhuang-a Universitato en tiu kampo.

Multe ĝojigis min la anonco de la Internacia Tago de Tajĝiĉuano, kiam mi povis persone saluti grandajn majstrojn kiel Zhao Changjun (赵长军) kaj Zhao Qingjian (赵庆建). Mi fakte ĵus ricevis vizon por studi ĝin dum ses monatoj en Ĉinio. Historia momento estis ankaŭ la oficiala adopto de la svahila, la plej parolata lingvo en subsahara Afriko, kiel la sepa laborlingvo de UNESKO. Kun 230 milionoj da parolantoj, ĝi estas unu el la dek plej parolataj lingvoj en la mondo kaj plurkultura ponto en la ĉiutaga vivo de multaj afrikanoj.

Momentoj de tre efika varbado estis la podia alparolo de Mireille Grosjean kaj ŝia prezento de Esperanto ĉe la Angla Departemento de la Ŝtata Fremdlingva Universitato en Samarkando, danke al la organizado de profesorino Parvina Xotamova. Mi mem donis sep intervjuojn al naciaj kaj internaciaj televidoj, ĉiam menciante Esperanton kaj la aktivan rolon de ĝiaj ĉefaj asocioj.

AM: Kiujn materialojn vi pretigis por la evento?

MG: La plej sukcesa rimedo por alparoli homojn estis la bunta paĝosigno „VALO”, dezajnita de NingNa en Esperanto kaj en la ses laborlingvoj de UNESCO. Ni altkvalite presis multajn ekzemplerojn proprakoste. De junaj volontuloj ĝis gravaj homoj, ĉiuj volonte akceptis ĝin kaj eĉ volis pli por familianoj kaj amikoj. Ĝi moderne montris plurkoloran tefolion, kreaĵon de nia bona amiko Yang Lu (杨露), juna moddezajnisto de Chongqing. Ĝi ankaŭ prezentas la varmarkon „PUERA”, kiun ni nove registris en Ĉinio kaj kiu signifas „junulinon” en la hispana.

Ni efike disdonis ankaŭ la materialojn pretigitajn de ILEI kaj UEA – de varbado por la aprobo de la Monda Tago de Esperanto ĝis subteno de la kandidatiĝo de la sperta Esperanto-instruistino Françoise Noireau al la premio Hamdan pro ŝia trejnado de afrikaj instruistoj. Broŝuro pri la Esperanto-Muzeo kaj -fako de Zaozhuang-a Universitato bone impresis la ĉinan delegacion.

Wei kaj Garcia montras la du kunmeteblajn paĝosignojn de VALO

AM: Kio estas „Vojaĝo al la Oriento”?

MG: „VALO” estas eduka dokumenta serio, realigata de MA-GA Filmoj. Ĝi esploras lingvan diversecon, teon, arton kaj kulturon pere de la rakonto de verda folieto (PUERA), kiu komencis sian junan kuradon en Ĉinio antaŭ jarcentoj, sed kiu jam disvastiĝis tra la tuta mondo, ĉiam gardante sian freŝecon de unu generacio al la alia.

AM: Kiel vi kapablis interesigi lokanojn kaj junulojn pri la lernado de Eo?

MG: Oni devas montri, ke ĝi ne estas malaperanta lingvo kaj ke ĝi kapablas diri ion al la mondo. La sekreto estas rakontado. Ĉiuj aŭskultas la rakonton de la verda folieto Puera, kiu vizitas Samarkandon laŭ la Silka Vojo, se oni bone kapablas prezenti ĝin. Antaŭ ol paroli, ni devas kapabli kompreni, kiuj estas la rakontoj, kiuj tuŝas homojn. Tiel pluraj homoj volis eklerni E-on.

AM: Ĉu laŭ vi eblos Ĝenerala Konferenco en Ĉinio estonte?

MG: Laŭ mi estas grandaj ŝancoj, ke unu el la sekvaj Konferencoj okazos en Ĉinio. „Vojaĝo al la Oriento” ŝajnas esti la ĝenerala direkto de la nuna mondhistorio. Do, porti la teon de Ĉinio al la mondo kaj la teon de la mondo al Ĉinio estos certe alta prioritato en la sekvaj jaroj.

La magia vorto

de Renée TRIOLLE, Francio (triolle.renee@wanadoo.fr)

Pli kaj pli oni konscias, ke studo de lingvo estas pli ol parkerigo de diversaj vortoj, des pli ke la novaj teknologioj permesas havi tuj la tradukon, kaj ke Artefarita Intelekto intervenas, tamen ne komprenas humuron nek kulturon, kiuj estas grandaj partoj de lingvo. Jen amuza ekzemplo, aŭtenta (raportita de mia nevo, operkantisto).

En Parizo simfonia orkestro atendas korean violonistinon, kiu malfruas. Abrupte ŝi signas malĝentile: „La seĝon!” Ŝia kolego aldonas: „Kaj la magia vorto?” … Kaj ŝi elbuŝigas: „Abrakadabra.” Ĉiuj muzikistoj ekridegas! Ĉu ankaŭ vi? Ŝi uzas la vorton, kiun magiisto uzas por aperigi (aŭ malaperigi) objektojn. Sed ĉiuj francoj, ĉefe patrinoj, scias, ke „magiaj vortoj” edukas infanon. Kiam infano petas ion ne dirinte „mi petas, bonvolu”, li nenion ricevas. Se, ricevinte, li ne diras „dankon”, oni reprenas tion de li, aldonante:

„Kaj la magia vorto?” La infano diras „dankon” kaj tuj rericevas. Mi supozas, ke tio samas en diversaj lingvoj. Bela ekzemplo, ke la vorto sola ne sufiĉas! Sed kunteksto kaj kulturo nepras!

El miaj nuntempaj legaĵoj kaj pripensaĵoj

Socia Engaĝiĝo: Bazo de Demokratio kaj harmonia Kunvivado

”La engaĝiĝo de la civitanoj estas ŝlosilo por la demokratio. Oni ne nepre devas ekagi en politiko. Sin engaĝi estas organizi ion, helpi aliulojn. Aliĝi al sporta klubo, iri kanti kun genajbaroj aŭ en koruso, muzikumi, ion fari laŭplaĉe. Fakte tiu engaĝiĝo estas la bazo de tio, kio faras, ke socio estas socio, kaj tio ebligas al ni lerni vivi kune. Kion signifas: vivi kune? Tio ne signifas paroli al aliaj per iu socia reto. Eĉ se tio sonas iom stulte, mi asertas, ke tion ni ĉiuj bezonas en la nuntempo.” Tion diris Alain Berset okaze de intervjuo en La Chaux-de-Fonds, la 26-an de junio 2025. (Fonto: Arc Info, eldono de la 28-a de junio). Alain Berset estas la ĝenerala direktoro de la Konsilio de Eŭropo, instanco kiu grupigas ĉiujn ŝtatojn de Eŭropo krom Belorusio kaj Ruslando. Antaŭe li estis federa konsilanto en Svislando kaj eĉ prezidanto de la svisa Federa Konsilio. La unuan de januaro 2023, kiel prezidanto de la Federa Konsilio, li proklamis: „Ni engaĝiĝu kun ĝojo, scivolemo kaj disdonemo.” Ni devas kapabli vivi kune; plej bone ni engaĝiĝu. Kaj vi karaj legantoj de IPR, vi tre bone komprenas tion, ĉar vi lernis kaj uzas nian karan lingvon Esperanto. Tia paŝo estas engaĝiĝo. Plie vi eble instruas ĝin. Brave! Por ni gravas la egaleca komunikado, la komuna vivo, la reciproka respekto, la vivteno de nia Movado. Por ni gravas toleremo kaj solidareco. En 1915 Hodler skribis en „Super”: Ni estas pioniroj. Pioniroj iras antaŭ la aliaj, esploras nekonatan terenon. En la nuna mondo ni devas esti **pilieroj** de rajtoj, samaj rajtoj por ĉiuj, de respektoplena komunikado, de toleremo kaj solidareco. Ni restu fortaj kaj stabilaj ĉe tiuj valoroj en la nuntempa ŝtormo de falsaj novaĵoj kaj brutalaj faroj.

Mireille GROSJEAN

El la landoj kaj sekcioj…

Brazilo

Nova antaŭenpuŝo por la movado en Maceió, Brazilo. Ekde setembro 2025, la sekciestro de ILEI, kune kun membroj de la loka asocio (Associação Alagoana de Esperanto - AAE), kaj spiritistoj, kiuj interesiĝas pri la lingvo internacia, entute 13 homoj, planas la starigon de Departemento pri Esperanto en la Spiritisma Federacio de la Ŝtato Alagoaso (Federação Espírita do Estado de Alagoas - FEEAL).

El la planoj jam efektiviĝis: prelego pri „Esperanto kaj la tri E (Evangelho-Espiritismo-Esperanto / Evangelio-Spiritismo-Esperanto), la 28-an de novembro pasintjare, en la sidejo de FEEAL; disdono de informiloj pri Esperanto al ĉiuj Spiritismaj Centroj de la urbo; kaj Zamenhof-tago, la 13-an de decembro ĉe FEEAL.

La 10-an de januaro 2026, komenciĝis baza kurso de Esperanto. Al la kurso

aliĝis 32 homoj kaj 19 ĉeestis la unuan lecionon pri la alfabeto de Esperanto. Ni uzas lernolibron laŭ la Zagreba metodo. Du fratoj gvidas la kurson, nome Antônio Ramos Alves kaj mi, Aristóphio Alves Filho. La lecionoj okazos sabate de la 15-a ĝis la 16-a kaj duono dum 13 kunsidoj. Fine de la kurso ni disdonos virtualajn atestilojn (PDF) pri partopreno en la kurso al la kursofinintoj.

Aristóphio Andrade ALVES FILHO

Ĉinio

Atendante la Kongreson, en Zaozhuang

ILEI tradicie proponas tekstojn por la komuna internacia legado dum la Tago de la Esperanta Libro / Zamenhofa Tago kaj ankaŭ en Decembro 2025 mi povis prezenti niajn elektojn en reta renkontiĝo, organizita de la Esperanto-Muzeo ĉe Zaozhuang-a Universitato. Retrorigardante niajn agadojn de la pasintaj jaroj, estis interese, ke nia elektita teksto por la la Zamenhofa Tago en 2022 estis hazarde Esperanta traduko de la rakonto „Antimilitisto” de Lusin (Lu Xun), fama ĉina verkisto kaj esperantisto, pri la pacema penso de

Mozi. Tiu filozofo fakte naskiĝis en Zaozhuang. Do, la fidelaj partoprenantoj de nia tutmonda legado jam bone konas la rolon, kiun la urbo kaj ĝiaj ĉirkaŭajoj ludis en la kresko de la ĉina filozofia penso.

En 2025 nia propono por progresintoj estis tri rakontoj pri AI fare de la finalistoj de la kvara Interkultura Novel-Konkurso (INK). Tre signifoplene unu el ili, la ĉina Yin Jiaxin, aŭtoro de la kortuŝa „Olda Fan kaj la roboto-edzino", persone partoprenis en nia reta evento en Zaozhuang. Nia propono por komencantoj estis la bela rakonto „La sorto de Aina" de Ranja Zafinifotsy, juna vic-estrino de lernejo por malriĉaj infanoj en Madagaskaro, kie oni instruas Esperanton. Por siaj edukaj agadoj, ŝi ricevis honoran atestilon en la 2025-a eldono de la konkurso „Juna Instruisto de la Jaro", organizita de ILEI, TEJO kaj edukado.net. Parolis pri ŝi dum nia Zaozhuang-a evento Maximiliano Garcia, kiu vizitis Madagaskaron kun Wei NingNa por kolekti materialon por ilia dokumenta projekto *Vojaĝo al la Oriento* (VALO) kaj filmis Ranja kun ŝiaj gelernantoj. „La sorto de Aina" estis la unua Esperanta kreaĵo de Ranja, kiu verkis la kvaran libron plej vendatan dum la UK de Brno kaj uzas siajn fikciajn tekstojn por instrui.

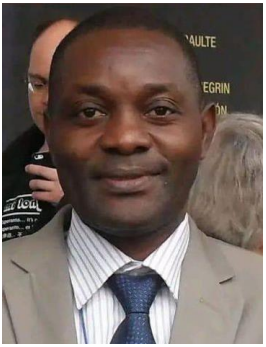

Post la subskribo de la inter-konsento inter Zaozhuang-a Universitato kaj ILEI por okazigi ĉi tie nian 59-an Kongreson, vizitis nin la Vicprezidanto de ĝia Loka Organiza Komitato, Profesoro Yan Ming. Li estas Vicrektoro de Hejlongjiang-a Universitato, la Prezidanto de la Eduka Komisiono de Ĉina Esperanto-Ligo kaj la nova Sekciestro de ILEI. Profesoro Yan volis speciale viziti la Esperanto-Muzeon, kie S-ro Semio, Hirundo kaj la bibliotekistino Zhang Yifan [*vidu ŝin surfote en la Muzeo*] gvidis lin. Krom tio, viglas la prezentado de Esperanto fare de la Muzeo en mezlernejoj de la ĉirkaŭaĵo, por vere pretigi la grundon por la fruktodona Kongreso de ILEI en Julio 2026.

Alessandra MADELLA

DK Kongo / Sud-Afriko

Émile Malanda (1967 – 2026)

Émile Malanda estis membro de la Internacia Ligo de Esperantistaj Instruistoj (ILEI) kaj samtempe kunordiganto de la Afrika Komisiono de UEA ekde 2018. Kiel membro kaj estrarano de la ILEI, Émile subtenis la instruadan fakon en Afriko ĉar li vizitis plurajn klubojn de DR Kongo, en la provincoj de Suda kaj Norda Kivu kaj en Sudafriko, kie li loĝis tiutempe. Esperanto spertis progresemon dum lia mandato. Junaj e-istoj lernis kiel korespondadi kun internacia mondo. Li distribuis multajn librojn en Burundo, en DR Kongo kaj en multaj aliaj lokoj, kien li vojaĝis.

De maldekstre: Aimé-Patrick MANIRAKIZA, Émile MALANDA, Jérémie SABIYUMVA

Li estis kuraĝa homo, amanto de Esperanto. Lia amo al Esperanto elmontriĝis, kiam li vizitis Burundon en 2018, venante el Sudafriko. La celo

de lia vizito estis subteni la Esperanto-movadojn en Burundo pere de la AMO-seminario en 2018, kiu kunigis pli ol 100 personojn venantajn el Demokratia Respubliko Kongo, Tanzanio kaj Burundo mem.

ILEI ĵus perdis unu el siaj koleĝoj, kiu multe kontribuis en la Eo-movado en Afriko. Lia ĉeesto, lia partopreno en la Esperanto-movado tra ILEI restos gravuritaj en niaj koroj. Ni esprimas kondolencon al Afriko pro la perdo de ĝia filo, kondolencon al la Afrika Komisiono de UEA kaj kondolencon al la familianoj, kiujn li ĵus forlasis. Pacon al lia animo.

Aimé-Patrick MANIRAKIZA

Kroatio

Dokumenta Esperanto-Centro (DEC) en Đurđevac estas unu el ĉefaj kroataj eldonantoj de paperaj libroj en Esperanto, kiu havas ankaŭ internacian renomon. En Decembro 2025 ĉe DEC aperis du novaj eldonaĵoj: 1. romano *Perahim* de la rumana verkisto Constantin Virgil Gheorghiu, kiun elrumanigis Ionel Oneț. 2. poemaro *Spuroj / Tragovi* de la kroata esperantisto Zdravko Seleš, kiu enhavas poemojn en Esperanto, en la kroata lingvo kaj en la kajkava dialekto. En la presejo troviĝas ankaŭ la romano *Kroata balado* de Krsto Špoljar, kiun elkroatigis Josip Pleadin, kaj helpe de DEC eldonas ĝin Bjelovara Esperantista Societo.

Ĉe DEC estas preparata ankaŭ kroata eldono de *Esperanto: facile lernebla kaj helpo en la studo de aliaj lingvoj* de Alessandra Madella, kiun alkroatigis Marija Jerković kaj kunfinancas ILEI.

Kiel jam konate, DEC ĉiujare organizas kongresojn de kroataj esperantistoj, ĉiu-foje en alia urbo. La 13-a kongreso okazis en Majo 2025 en Slavonski Brod, kie oni starigis dulingvan (Esperanto-kroatan) omaĝtabulon al loka esperantisto Vilim Buk, iama presisto kaj eldonisto de fama gazeto *La Suda Stelo*. La 14-a kongreso de kroataj esperantistoj okazos en Karlovac, inter la 19-a kaj 21-a de Junio 2026. Kroataj esperantistoj klopodas al sia kongreso venigi ankaŭ najbarlandajn esperantistojn, inter kiuj plej fidelaj estas hungaraj vizitantoj. Alia aranĝo, kiu fariĝas tradicia, estas Adriatika Feriado en Prvić Luka sur insulo Prvić, en la akvoj de urbo Šibenik. En 2026 ĝi okazos por la tria fojo, kombine kun la kongreso de kroataj esperantistoj. Adriatika Feriado okazos tuj post la kongreso, inter la 22-a kaj 29-a de Junio 2026.

Josip PLEADIN

Serbio

Nova kursoserio kaj Zamenhof-taga festo en Serbio

Novembre 2025 komenciĝis la kvina serio de retkursoj de Esperanto de Serbia Esperanto-Ligo (SEL), ĉi-foje en 5 grupoj:

- **A-kurso por vidantoj** – gvidantoj: Ĵivanko NOVAKOVO kaj Jovano ZARKOVIĈO
- **A-kurso por nevidantoj** – gvidantoj: Nedeljka LOĴAJIĈ (LOŽAJIĆ) kaj Ĵivanko NOVAKOVO
- **Daŭriga kurso** – gvidanto: Aranka LASLO
- **Daŭrigaj tradukekzercoj** – gvidanto: Ĵivanko NOVAKOVO
- **B-tradukekzercoj** – gvidanto: Ĵivanko NOVAKOVO

La kursoj daŭras 6 monatojn, krom la 3-monata Daŭriga kurso. La kursoj por komencantoj finiĝos per ekzameno. Al la A-kursoj aliĝis entute 16 komencantoj (9 vidantoj, 7 nevidantoj) ne nur el Serbio, sed ankaŭ el Bosnio kaj Hercegovino (2). Al la daŭrigaj kursoj aliĝis 8 kaj 4 kursanoj, respektive, kaj al la B-Tradukekzercoj 7. Statistiko post du monatoj montras ke la nombro de la kursanoj en la grupoj de komencantoj, bedaŭrinde, averaĝe duoniĝis.

La 27-an de Decembro 2025 SEL okazigis ĉeestan **Zamenhof-tagan feston en Beogrado**, dum kiu oni anoncis la rezultojn de la lasta poemtraduka konkurso de SEL. La unuan premion gajnis Ĵivanko NOVAKOVO. Niaj membroj partoprenis ankaŭ en la **Zamenhof-taga retevento de la Balkana-Danuba kunlabora grupo** kaj kontribuis al la festa programo. Triopo – Aranka LASLO, Danijela PETROVIĆ kaj Dragana DUČIĆ – teatrece laŭtlegis fragmenton el „La sorto de Aina" de Ranja ZAFINIFOTSY, verko proponita de ILEI por komuna legado okaze de la Tago de la Esperanta Libro.

Aranka LASLO

Ŝanĝo de paĝonombro de IPR en 2026

Karaj legantoj de Internacia Pedagogia Revuo,

Elkoran dankon pro via konstanta subteno al IPR kaj al la agado de ILEI. Ni volas informi vin pri grava decido rilate al la estonta aperritmo de via revuo. La Estraro de ILEI, post zorgema konsidero de financaj, teknikaj kaj

praktikaj faktoroj – precipe pres- kaj afranko-kostoj – decidis transiri al la jena modelo:

Ekde la jaro 2026 IPR aperos kvarfoje jare, po 40 paĝoj, do entute 160 paĝoj jare. (La ŝanĝo koncernos nur la 4-an numeron, sed per tio ILEI grave ŝparos, ekz. ni sukcesos duonigi la ĝisnunajn afrankokostojn de la jarfina numero.)

Tiu solvo ebligas konservi la paperan eldonon de la revuo, samtempe certigante financan daŭripovon kaj redaktan stabilecon. Krome, la Estraro esploras eblojn por estonte proponi ankaŭ aldonajn retajn enhavojn, kiel kompletigan valoron por la abonantoj – neniam anstataŭ la papera revuo, sed kiel pliriĉigon de la oferto.

Ni konsideras grave, ke ĉiu membro kaj abonanto klare sciu, kion li aŭ ŝi ricevas kontraŭ la membreco aŭ abono, precipe nun, kiam oni prepariĝas por la pago de la venontjara kotizo.

Ni elkore dankas vin pro via fido, pacienco kaj subteno, kaj ni restas deciditaj plu disvolvi IPR kiel kvalitan, internacian pedagogian revuon por la Esperanto-komunumo.

Kun amikaj salutoj,

Ahmad MAMDUHI, Prezidanto de ILEI

INFORMOJ PRI ILEI

Laborkomisionoj

Ekzamena: Karine Arakelian (*prez., dumtempe pluservanta ĝis la venonta elekto*)
Elekta: Aurora Bute (gvid.), Zsófia Kóródy, Aristophio Alves Filho.
Kontrola: Nvard Manveljan.
Lerneja: Julián Hernández, Jennifer Bishop, Ronald Glossop, Marija Jerković, Luigia Oberrauch, Ermanno Tarracchini, Mihai Trifoi.
Regulara: Marija Belošević, Stefan MacGill.
Terminara: Miroslav Malovec, Ilona Koutny.
Universitata: Duncan Charters (gvid.), Gong Xiaofeng (Arko), Kimura Goro, Ilona Koutny, Katalin Kováts, Kristin Tytgat, Vicente Manzano-Arrondo, Radojica Petrović, Ivan Colling.

Enmovadaj partneroj (entute 15)

E@I (*Edukado ĉe Interreto*): Víťazná 840/67A, SK-958 04 Partizánske, Slovakio, *info@ikso.net*. Tel: (+421) 902 203 369. Retejo: *http://www.ikso.net/eo/*.

Fondaĵo edukado.net - funkciiganta la paĝaron de instruistoj, instruantoj kaj memlernantoj. Direktoro: Katalin Kováts, Spaarwaterstraat 74, NL-2593 RP, Den Haag, Nederlando. Retadreso: *redaktanto@edukado.net.*

ICH (Interkultura Centro Herzberg): Grubenhagenstr. 6, DE-37412 Herzberg am Harz, (+49) 55215983. Trejnsesioj, metodikaj kursoj, pedagogia fakbiblioteko, internaciaj ekzamenoj, kontakt-persono: Zsófia Kóródy, *zsofia.korody@esperanto.de*.

IFEF (Internacia Fervojista Esperanto-Federacio): *vd. la retpaĝon de UEA.*

TEJO (http://www.tejo.org/): Observanto de ILEI ĉe TEJO: Aimé-Patrick Manirakiza. Observanto de TEJO ĉe ILEI: Espoir Kasati.

UEA: Nieuwe Binnenweg 176, NL-3015 BJ Rotterdam, Nederlando, *www.uea.org*. Observanto de ILEI ĉe UEA: Ahmad Reza Mamduhi. Observanto de UEA ĉe ILEI: Gong Xiaofeng (Arko).

LIBE (Ligo Internacia de Blindaj Esperantistoj): prez. Nedeljka Ložajić, *nedeljkalozajic@gmail.com*.

kaj aliaj

Ekstermovadaj partneroj (entute 8)

ALTE *(Asocio de lingvaj testistoj de Eŭropo)* Repr. de ILEI: Zsófia Kóródy.

FIPLV *(Internacia Federacio de Instruistoj de Vivantaj Lingvoj)*

UN (kun statuso de observanto): komisiitoj de ILEI: Ron Glossop, Leysester Miro.

Unesko (kun statuso de observanto): Reprezentantoj de ILEI: Alessandra Madella, *a.madella@tiscali.it*, Didier Janot, *didier.janot@gmail.com*, Emmanuel Desbrières kaj Maximiliano Garcia.

kaj aliaj

Membreco kaj pagado por diversaj servoj

Membreco kostas 25 € en A-landoj kaj 12,50 € en B-landoj, kun ricevo de 4 paperaj kaj bitaj numeroj de IPR jare. Kun aliro nur al la reta versio de IPR membreco kostas 12,50 € por la A-landoj kaj 6,25 € por la B-landoj. Supera membro estas tiu ILEI-membro, kiu mendas paperan IPR kaj paperan *Juna Amiko* (JA). Tio kostas por A-landanoj 40 € kaj por B-landanoj 22,50 €. Abono de JA papera (kune kun la bita) kostas 18 € en A-lando, 13 € en B-lando. Abono de JA bita kostas 11 € en A-lando, 7 € en B-lando. **Lando-kategorioj: B-landoj**: iamaj socialismaj landoj de Eŭropo; ĉiuj landoj de Azio (escepte de Israelo, Japanio kaj Korea Resp.), Afriko, Ameriko (escepte de Usono kaj Kanado), Kiribati, Papuo-Nov-Gvineo, Solomonoj, Vanuatuo en Oceanio. **A-landoj**: ĉiuj landoj escepte de tiuj de kategorio B. Bonvenaj estas donacoj al la kaso de ILEI kaj al la fondaĵoj de ILEI. Sekciestroj en trideko da landoj akceptas kotizojn kaj donacojn; simile, perantoj por JA akceptas abonojn enlande.

Por informi pri viaj pagoj, bonvole skribu al **Karine ARAKELJAN**, 33 Khandjian Str., Apt. 4, AM-0010 Erevan, Armenio, *ilei.kasisto@gmail.com*. Bv klare indiki la celon de via pago.

La pagoj por ILEI povas okazi a) pere de via sekciestro aŭ b) pere de la ILEI-konto ĉe UEA. Jen detaloj:
a) Pagoj al la sekciestro alvenos al ILEI kune kun tiuj de la aliaj membroj de la sekcio. Vi jam estos en la sekcia listo kaj ne devos mem sendi la aliĝ- aŭ la abon-formularon.
b) Pagoj al la konto de ILEI ĉe UEA: ilek-a. Se vi ne mem posedas UEA-konton, por pagi al UEA, Nieuwe Binnenweg 176, NL 3015 BJ Rotterdam, bv uzi: ING Bank, Postbus 1800. NL-1000 BV Amsterdam (konto: 37 89 64; IBAN: NL72INGB0000378964; BIC/SWIFT: INGBNL2A). Bonvolu aldoni € 5 por la nederlandaj bankokostoj. Se vi ne estas en la sekcia listo, bonvolu mem sendi la aliĝ- aŭ la abon-formularon (aliĝilo: https://www.ilei.info/Aligxilo.pdf; abon-formularo por *Juna Amiko*: https://www.ilei.info/Juna_Amiko.pdf). Indiku vian nomon kaj vian landon, la celon de via pago kaj la konton de ILEI ĉe UEA: ilek-a. Ĝiri monon el via UEA-konto al la ILEI-konto ĉe UEA estas facila ago.

* Simpla abono de *IPR* sen membreco: 30 €. Reklamtarifoj por *IPR*: 180 € por plena, 110 € por duona, 70 € por kvarona paĝo. Tio inkluzivas bazan grafikan pretigon; kostojn de ekstra pretigo oni rajtas fakturi. Sekcioj reklamante edukajn projektojn rajtas peti trionan rabaton.
* ILEI estas jure registrita ĉe la Komerca Ĉambro en Den Haag (NL) sub la numero 27181064 kun sidejo ĉe la Centra Oficejo de UEA en Roterdamo (NL).
* Retpaĝo de ILEI: *http://www.ilei.info*.

REDAKCIAJ INFORMOJ

Respondeca eldonanto: dr. MURÁNYI Péter, *HU-9730 Kőszeg, Rákóczi u. 111.* **Teknika helpo**: Stano MARČEK. **Presado**: Alfaprint, Martin, Slovakio. **Redaktoro**: NÉMETH József, *Fő u. 41/5, HU-8531 IHÁSZ, Hungario, jozefo.nemeth@gmail.com*, tel*: (+36-70) 931-0530*. Peranto de ILEI kadre de LIBE: Olena POSHIVANA, *olenaposivana@gmail.com*.
La adreso de nia arkivo: https://www.ilei.info/revuoj/ipr-arkivo.php.
Ni fermis la nunan numeron la 15-an de januaro 2026,
redaktofino por la sekva numero la 15-an de aprilo 2026.

SEKCIOJ DE ILEI

Albanio: Bardhyl SELIMI, Rruga Fortuzi, nd.9, h.1, ap. 3, AL-1016 Tirana, *bselimi@gmail.com*
Armenio: Lida ELBAKJAN, Moldovakan 26/2, kv.52, AM-375062 Erevan, *lidaelb@yahoo.com*
Barato: Arikapalli Giridhar RAO, Azim Premji University, Survey No. 66, Burugunte Village, Bikkanahalli Main Road, Sarjapura, Bengaluru 562125, India, *rao.giridhar@apu.edu.in*

Belgio: André STAES, Fruithoflaan 110 bus 13, BE-2600 Berchem, *staes_a_f@skynet.be*
Benino: Latifou GBADAMASSI, BP302 Lokossa (Mono), République du Benin, Afrique de l'Ouest, *latifougbadamassi@yahoo.fr*
Brazilo: Aristophio Andrade ALVES FILHO, Rua B-55, N° 85, Conj. B. Bentes 1, Q. B-55, Benedito Bentes, Maceió, AL, Brasil, BR-57085-748, *esperantomaceio@yahoo.com.br*
Bulgario: Mariana EVLOGIEVA (komitatano), *ileibg@espereto.com*
Burundo: Gilbert NDIHOKUBWAYO, BP 7072 Buĵumburo, *gigi.kadi@gmail.com*
Ĉinio: YAN Ming, Heilongjiang Daxue, Harbin Heilongjiang, CN-150086, *ilei_cel@163.com*
Danio: Peter WRAAE, Eremitageparken 17, st, C, DK-2800 Lyngby, *peter@wraae.dk*
Francio: Didier JANOT, 3 rue Élisa Lemonnier, FR-75012 Paris, *didier.janot@gmail.com, https://eventaservo.org/o/ILEI-Francio*
Hungario: József NÉMETH, Fő u. 41/5, HU-8531 Ihász, *jozefo.nemeth@gmail.com*
Germanio: Zsófia KÓRÓDY, Esperanto-Centro, Grubenhagenstr. 6, DE-37412 Herzberg/Harz, *zsofia.korody@esperanto.de*
Indonezio: Ilia Sumilfia DEWI, Perumahaan, Pejuang, Pratama, Blok L, no. 11, RT/RW 003/006, ID-Bekasi, Jawa Barat, *ilia.dewi@gmail.com*
Irano: Ahmad Reza MAMDUHI, Nr. 9 K. Iraj, Kh. Dowlatshad Gharbi, Kh. Farid-Afshar, Kh. Vahid Dastgerdi, IR-19166-13514 Tehran, *mamduhi@gmail.com*
Italio: Luigia OBERRAUCH MADELLA, via Prampolini 8, IT-43122 Parma, *esperoenparmo2020@yahoo.com*
Japanio: ISIKAWA Tieko, Tate 2-4-4-304, JP-353-0006 Siki-si, Saitama-ken, *tiekosanjo_103@bj8.so-net.ne.jp*
Kenjo: Gilbert SIMIYU SIKALA, P.O. Box 236-50202 Chwele, Bungoma, Okcidenta, Kenjo, *glbsimiyu@gmail.com*
Kongo DR: Joel MUHIRE, Po Box 08 ug, Bunagana-kisoro, Ugando, *joelmuhire0@gmail.com*
Korea Resp.: PARK Yongsung, 402-1803 Hansol-solpark Apt., Samgye-ro, Gimhae-si, Gyeongsangnam-do, KR 50897, Gimhae, *esabpark@korea.com*
Kroatio/KEL: Marija JERKOVIĆ, Ul. Bočačka 25, HR-10000 Zagreb, *mjerkovic@net.hr*
Kroatio/KEU: Svijetlana AKIK, Franje Malnara 52, HR-10000 Zagreb, *ilei@hes-keu.hr*
Kubo: Julián HERNÁNDEZ ANGULO, Vista Alegre 264 e/ Juan Bruno Zayas y Luz Caballero, Víbora, 10 de Octubre, La Habana, *hernandezangulojulian@gmail.com*
Madagaskaro: Miora RAVELOHARISON, Lot II N 59 RA, Bis, Analamahitsy Antananarivo, *le.myrhe@gmail.com*
Mongolio: Khorloo TSERENDEJID, MN- Ulaanbaatar bayangol district, khoroo 24, 42-1-62, *tserendjd@yahoo.com*
Nederlando: *vakas*
Pollando: Magdalena TATARA, ul. Grzegórzecka 74/4, PL-31-559 Kraków, *mtatara@gmail.com*
Rumanio: Mihai TRIFOI, Str. Principală, Bl.1 Ap.3, RO-527116 Bixad/Jud. Covasna, *mihaitrifoi@yahoo.com*
Rusio: Elena NADIKOVA, ul. Kadikova, 24-41, RU-428037 Ĉeboksari, *lena_espero@mail.ru*
Senegalo: Lafi Charles DIATTA, BP 17935 Dakar-Liberté/Dakar, *laficharlesd@gmail.com*
Serbio: Aranka LASLO, Imotska 34. RS-24000 Subotica, *laslo.az@gmail.com*
Svedio: Sten SVENONIUS, Vendelsfridsgatan 4 c, SE 21764 MALMÖ, *ilei-se@outlook.com*
Svislando: Mireille GROSJEAN, Chapeau-Rablé 52, CH-2300 La Chaux-de-Fonds, *mirejo.mireille@gmail.com*

Tanzanio: Mulele Samwel MBASSA, Box 25, Bunda - Tanzanio. Poŝtel: +255786 819 767, +255758 176 722, *mulelembassa@gmail.com*
Togolando: KOFFI GBEGLO, 07 BP. 13169 Lome 07, Lomé- TOGO, *esp.togo@gmail.com*
Ukrainio: Nina DANYLYUK, pr. Sobornosti, 32, Log. 108 UA-43026 U. Lucjk, *nina_daniljuk@ukr.net*
Usono kaj Kanado: William B. HARRIS, 4 Edgecomb Ct, Portland ME 04013 USA, *wb_harris@hotmail.com*

REPREZENTANTOJ

Argentino: Carlos Eduardo de OLIVEIRA, Pres. Luis Sáenz Peña 342, 6A, 1110, Ciudad Autónoma de Buenos Aires, *kaduprofessor2@gmail.com*
Aŭstralio / Nov-Zelando: Penelope VOS, 50 Victoria St, Cooma, NSW, Australia, *penny@mondeto.com*
Britio: Renato CORSETTI, 22, St. Pancras Court, High Road, London N2 9AE, UK/Britujo, *renato.corsetti@gmx.com*
Finnlando: Sylvia HÄMÄLÄINEN, F.E. Sillanpään katu 2 C 46, FI-33230 Tampere, *sylvia.h@kolumbus.fi*
Ganao: Alfred Kobina ARTHUR, P.O. Box CT 7432, Cantonments, GH-Accra, *ctrcgh@gmail.com*
Hispanio: Luis Eduardo BERDOR REMON, Pablo Iglesias 41, 4 B, ES-50018 Zaragoza, *eduardo.berdor@gmail.com*
Pakistano: Adeel Mahmood BUTT, Ward No. 11, near M.C. High School, PK-39100 Nankana Sahib, *interlingvisto@gmail.com*
Portugalio: Luna M. SILVA, *lunamsnunes@gmail.com*
Slovenio: Peter GRBEC, Sv. Peter 142, SI-6333 Sv. Peter, *peter.grbec@gmail.com*
Tajvano: Reza KHEIRKHAH, Chung Ching Road, No. 105, TW-Pingtung city, 900-73, *rezamenhof@yahoo.com*
Vjetnamio: Hoan Thi TRAN, Xom 11 – Yen Loc – Kim Son, VN-430000 Ninh Bính, *hoantran37@gmail.com*
Zimbabvo: Benjamin Asende KABWE, Tongogara Post office. P.O. Box 228, Chipinge, Manicaland, Zimbabwe, *benjaminkas52@gmail.com*

KONTAKTPERSONOJ

Aŭstrio: Walter KLAG, Vieno, *esperanto@chello.at*
Israelo: Luiza CAROL, str. Bnei Binyamin 53, apt 12, Netanya IL-4201997, *luizacarol1947@gmail.com*
Kostariko: Hugo MORA POLTRONIERI, Apartado 4981, CR-1000 San José, *tikoguau@gmail.com*
Malio: Mbamoussa Keita, <keitambamoussa@yahoo.fr>, BP 2382, Bamako
Litovio: Gražina OPULSKIENĖ, Obuoliuko 42, Mažeikiai LT-89312, *grazopul@yahoo.com*
Norvegio: Douglas DRAPER, Esperanto, Olaf Schous vei 18, NO-0572 *Oslo, oficejo@esperanto.no*
Uzbekio: Anatolij IONESOV, P.O. Box 76, UZ-140100 Samarkand, *imps86@yahoo.com*
Venezuelo: Asociación Venezolana de E-o, Jezer DORANTE, Apartado postal 47675, Caracas 1041-A, VE, *jezerdorante@gmail.com*